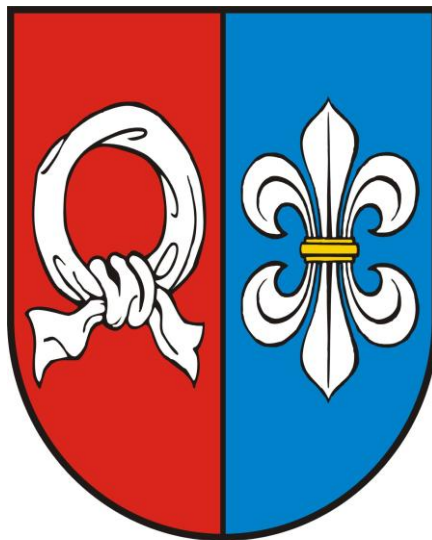

URZĄD GMINY MILEJÓW

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY MILEJÓW**

MILEJÓW 2005

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	4
1.1. Podstawa prawna opracowania.....	4
1.2. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania programu.....	4
1.3. Terminologia.....	5
1.3.1. Terminologia z zakresu rozwoju zrównoważonego.....	5
1.3.2. Terminologia z zakresu ochrony środowiska.....	5
1.3.3. Terminologia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.....	7
1.4. Cele polityki ekologicznej.....	8
1.5. Priorytety polityki ekologicznej gminy.....	21
1.6. Cel i metodyka opracowania programu.....	21
1.7. Zawartość „Program ochrony środowiska dla gminy Milejów”.....	22
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU GMINY.....	22
3. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA.....	29
3.1. Powietrze atmosferyczne.....	29
3.2. Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.....	30
3.3. Hałas komunikacyjny.....	30
3.4. Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne.....	31
3.5. Gospodarka wodno – ściekowa.....	32
3.6. Wody powierzchniowe.....	32
3.7. Wody podziemne.....	33
3.8. Analiza zagrożeń wynikających z gospodarki wodno-ściekowej.....	33
4. POWIERZCHNIA TERENU.....	34
4.1. Użytkowanie gruntów.....	34
4.2. Przeobrażenia gleb.....	34
4.3. Surowce mineralne.....	35
4.4. Gospodarka odpadami.....	35
4.4.1. Sektor komunalny.....	35
4.4.2. Sektor gospodarczy.....	36
4.4.3. Odpady niebezpieczne.	37
4.5. Charakterystyka terenów przemysłowych.....	37
4.6. Charakterystyka terenów rolniczych.....	38
4.7. Zmiany środowiskowe w gminie.....	39
4.8. Synteza danych o środowisku.....	39
5. FLORA I FAUNA.....	40
5.1. Roślinność chroniona.....	41
5.2. Formy ochrony przyrody.....	42
5.3. Świat zwierzęcy.....	46
6. TURYSTYKA I REKREACJA.....	48
7. FORMY EDUKACJI EKOLOGICZNEJ.....	48
8. MONITORING ŚRODOWISKA.....	49
9. MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY NA BAZIE UKAZANYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH	50
10. CELE I SPOSOBY REALIZACJI POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY.....	50
10.1. Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej gminy.....	50
10.1.1. Ochrona powietrza atmosferycznego.....	51
10.1.2. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem niejonizującym.....	51
10.1.3. Gospodarowanie wodą oraz oczyszczanie ścieków.....	52
10.1.4. Ochrona przyrody i krajobrazu.....	53
10.1.5. Ochrona lasów.....	54
10.1.6. Ochrona gleb.....	55

11. ZADANIA DO REALIZACJI W LATACH 2005 – 2016.....	56
11.1. Zadania w zakresie ochrony powietrza.....	56
11.2. Zadania w zakresie gospodarki wodnej i gospodarki wodno-ściekowej.....	57
11.3. Zadania w zakresie ochrony przed hałasem.....	57
11.4. Zadania w zakresie ochrony przyrody.....	58
11.5. Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i wykorzystania zasobów naturalnych.....	58
11.6. Zadania w zakresie turystyki, agroturystyki oraz rekreacji.....	59
11.7. Zadania odnoszące się do ochrony środowiska w gminnych dokumentach planistycznych.....	59
12. STRUKTURY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	63
12.1. Organizacja zarządzania środowiskiem.....	63
12.2. Organizacja zarządzania programem.....	63
12.3. Mierniki stopnia realizacji programy.....	64
13. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE I LITERATURA.....	66
14. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.....	67
15. WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW.....	69
16. SKRÓTY.....	70

1. WSTĘP

Celem programu ochrony środowiska jest doprowadzenie do przestrzegania standardów jakości środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja programu przyczyni się do poprawy środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności gminy, zarówno dla mieszkańców jak i potencjalnych inwestorów.

1.1. Podstawa prawna opracowania

Do opracowania gminnego programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami dla gminy Milejów przystąpiono zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *prawo ochrony środowiska* (Dz. U. Nr 62, poz. 627) art. 17 i 18 oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66 poz. 620). Ustawa ta w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, nałożyła na samorządy wszystkich szczebli obowiązek sporządzenia programów ochrony środowiska.

Opracowanie zostało zrealizowane w dwóch podstawowych dokumentach, którymi są:

Gminny program ochrony środowiska dla gminy Milejów
Gminny plan gospodarki odpadami dla gminy Milejów

Dalsza część niniejszego opracowania dotyczy programu ochrony środowiska dla gminy Milejów, w którym zawarte są także zagadnienia gospodarki odpadami, opracowane w oparciu o plan gospodarki odpadami, w zakresie wymaganym dla programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska wymaga zaopiniowania przez Zarząd Powiatu Łęczyński i uchwalenia przez Radę Gminy.

1.2. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania programu

Gminny program ochrony środowiska gminy Milejów nawiązuje do „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” oraz „Programu Wykonawczego do II Polityki Ekologicznej Państwa”. Głównym celem tej polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa polskiego w XXI wieku oraz stworzenie podstaw do opracowania i realizacji strategii zrównoważonego rozwoju kraju.

Gminny program ochrony środowiska został sporządzony zgodnie z dokumentami opracowanymi na poziomie województwa, tj.:

- „Programem ochrony środowiska województwa lubelskiego”,
- „Strategią rozwoju województwa lubelskiego do 2004 roku oraz celami długoterminowymi do roku 2015”.

powiatu łęczyńskiego tj.:

- „Strategią zrównoważonego rozwoju powiatu łęczyńskiego”,
- Planem zagospodarowania przestrzennego powiatu łęczyńskiego,
- Programem ochrony środowiska dla powiatu łęczyńskiego,

oraz gminy Milejów tj.:

- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Milejów,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milejów.

1.3. Terminologia

Program ochrony środowiska wymusza na wszystkich uczestnikach procesów decyzyjnych i inwestycyjnych zastosowanie jednakowej terminologii dotyczącej całokształtu ochrony środowiska. Poniżej podane zostały znaczenia zwrotów użytych w opracowaniu.

1.3.1. Terminologia z zakresu rozwoju zrównoważonego

Ochrona środowiska - rozumie się przez to podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na: racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom, przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Równowaga przyrodnicza - jest to taki stan, w którym na określonym obszarze istnieje równowaga we wzajemnym oddziaływaniu: człowieka, składników przyrody żywej i układu warunków siedliskowych tworzonych przez składniki przyrody nieożywionej.

Środowisko – rozumie się przez to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat.

Zrównoważony rozwój - rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

1.3.2. Terminologia z zakresu ochrony środowiska

Emisja – rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi: substancje, energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne.

Hałas - rozumie się przez to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz.

Obszar chronionego krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwości zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem lub istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne. Celem tworzenia obszarów chronionego krajobrazu może być w szczególności zapewnienie powiązania terenów poddanych ochronie w system obszarów chronionych.

Oddziaływanie na środowisko - rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Organ ochrony środowiska – rozumie się przez to organy administracji powołane do wykonywania zadań publicznych z zakresu ochrony środowiska, stosownie do ich właściwości określonej w tytule VII w dziale I Prawa Ochrony Środowiska.

Organizacja ekologiczna – rozumie się przez to organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona środowiska.

Pomniki przyrody – to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałe rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie.

Poważna awaria – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Powierzchnia ziemi - rozumie się przez to naturalne ukształtowanie terenu, glebę oraz znajdującą się pod nią ziemię do głębokości oddziaływania człowieka, z tym że pojęcie „gleba” oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie.

Powietrze – rozumie się przez to powietrze znajdujące się w troposferze, z wyłączeniem wnętrza budynków i miejsc pracy.

Poziom hałasu – rozumie się przez to równoważny poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB).

Poziom substancji w powietrzu – rozumie się przez to stężenie substancji w powietrzu w odniesieniu do ustalonego czasu lub opad takiej substancji w odniesieniu do ustalonego czasu i powierzchni.

Standardy emisyjne – rozumie się przez to dopuszczalne wielkości emisji.

Substancja niebezpieczna – rozumie się przez to jedną lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska; substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii.

Użytki ekologiczne – rozumie się przez to zasługujące na ochronę „pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak torfowiska, bagna, nieużytkowane łąki i sady, drobne zbiorniki śródpolne i śródleśne, kępy drzew i krzewów, skarpy, jary i wąwozy, trzcinowiska, płaty nieużytkowanej roślinności, strażeczka, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

Wielkość emisji - rozumie się przez to rodzaj i ilość wprowadzanych substancji lub energii w określonym czasie oraz stężenia lub poziomy substancji lub energii, w szczególności w gazach odlotowych, wprowadzanych ściekach oraz wytwarzanych odpadach.

Zakład – rozumie się przez to jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami.

Zanieczyszczenie – rozumie się przez to emisję, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska.

1.3.3. Terminologia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

Ścieki – rozumie się przez to wprowadzane do wód lub do ziemi: wody zużyte na cele bytowe lub gospodarcze, ciekłe odchody zwierzęce, z wyjątkiem gnojówki i gnojowicy przeznaczonych do rolniczego wykorzystania w sposób i na zasadach określonych w przepisach o nawozach i nawożeniu, wody opadowe lub roztopowe, ujęte w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych, w tym z centrów miast, terenów przemysłowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów o trwałej nawierzchni, wody odciekowe ze składowisk odpadów, wykorzystane solanki, wody lecznicze i termalne, wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, z wyjątkiem wód wprowadzanych do górotworu, jeżeli rodzaje i ilość substancji zawartych w wodzie wprowadzanej do górotworu są tożsame z rodzajami i ilością zawartymi w pobranej wodzie, wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów gospodarki rybackiej, jeżeli występują w nich nowe substancje lub zwiększone zostaną ilości substancji w stosunku do zawartych w pobranej wodzie.

Ścieki bytowe – rozumie się przez to ścieki z budynków przeznaczonych na pobyt ludzi, z osiedli mieszkaniowych oraz z terenów usługowych, powstające w szczególności w wyniku ludzkiego metabolizmu oraz funkcjonowania gospodarstw domowych.

Ścieki komunalne – rozumie się przez to ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Ścieki przemysłowe – rozumie się przez to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność handlową lub przemysłową albo składową, niebędące ściekami bytowymi lub wodami opadowymi.

Instalacje – przez to rozumie się: stacjonarne urządzenie techniczne, zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu, obiekty budowlane niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję.

Urządzenia wodne - rozumie się przez to urządzenia służące kształtowaniu zasobów wodnych oraz korzystaniu z nich, a w szczególności budowle: piętrzące, upustowe, przeciwpowodziowe i regulacyjne, a także kanały i rowy, obiekty zbiorników i stopni wodnych, stawy, obiekty służące do ujmowania wód powierzchniowych oraz podziemnych, obiekty energetyki wodnej, wyloty urządzeń kanalizacyjnych służące do wprowadzania ścieków do wód, stałe urządzenia służące do połowu ryb lub do pozyskiwania innych organizmów wodnych, mury oporowe, bulwary, nabrzeża, pomosty, przystanie, kąpieliska, stałe urządzenia służące do dokonywania przewozów międzybrzegowych.

Eutrofizacja – rozumie się przez to wzbogacanie wody biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych

form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Sieć – przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Urządzenia kanalizacyjne – sieci kanalizacyjne, wyloty urządzeń kanalizacyjnych służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Urządzenia wodociągowe – ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studnie publiczne, urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Przylącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku - od granicy nieruchomości.

Przylącze wodociągowe – odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

1.4. Cele polityki ekologicznej

Polityka ekologiczna państwa w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody w poszczególnych sektorach jest następująca:

Ochrona przyrody i krajobrazu

Najważniejszymi celami w zakresie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w perspektywie 2010 roku są:

- renaturalizacja i poprawa stanu najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów i siedlisk, szczególnie leśnych i wodno-błotnych,
- restytucja wybranych gatunków (w uzasadnionych przypadkach), rozszerzenie i usprawnienie ochrony gatunków roślin i zwierząt
- zagrożonych wyginięciem oraz starych, tradycyjnych odmian roślin i ras zwierząt hodowlanych mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej, poprzez
- stworzenie i utrzymanie niezbędnych warunków technicznych do takiej ochrony (stosowne obiekty i ich wyposażenie) oraz wspieranie badań i prac rozwojowych z tego zakresu,
- rozwój prac naukowo-badawczych i inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu i rozpoznawania zagrożeń różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ochrony i racjonalnego gospodarowania różnorodnością biologiczną na terytorium całego kraju, włączając w to obszary intensywnie użytkowane gospodarczo i tereny zurbanizowane,
- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz władz szczebla lokalnego; między innymi poprzez promowanie zagadnień różnorodności biologicznej, w ramach szkoleń i kampanii informacyjnych oraz poprawę komunikacji społecznej w zakresie zrozumienia celów i skutków ochrony różnorodności biologicznej,

- propagowanie umiarkowanego użytkowania zasobów biologicznych i praktyk oszczędnego i rozsądnego gospodarowania, tak by nie niszczyć zasobów przyrody ponad niezbędne potrzeby, a także wskazywanie na lokalne korzyści z zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach przyrodniczo cennych, jako narzędzia ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych, z uwzględnieniem Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
- zapewnienie skutecznego przeciwdziałania wprowadzaniu gatunków, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk lub stanowić zagrożenie gatunków rodzimych.

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Do podstawowych celów w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów do 2010 roku należą:

- dalsze zwiększanie lesistości kraju (głównie przez zalesienia na gruntach nieprzydatnych dla rolnictwa oraz przez optymalizację struktury lasów w krajobrazie), a w ślad za tym dalsze powiększanie zasobów leśnych i ich udziału w globalnym obiegu węgla w przyrodzie;
- rozszerzenie zasięgu renaturalizacji obszarów leśnych, w tym renaturalizacji znajdujących się na terenach leśnych obszarów wodno-błotnych i obiektów cennych przyrodniczo,
- wdrożenie zasad ochrony i powiększania różnorodności biologicznej w lasach na poziomie genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym, między innymi poprzez
- wprowadzanie gatunków rodzimych, wzbogacanie składu gatunkowego odnowień leśnych, przebudowę monokultur,
- wdrożenie takich technologii w gospodarce leśnej (w tym udoskonalonych rębni), które naśladują procesy i stany właściwe naturalnej dynamice zmian w drzewostanie i ekosystemie,
- zapewnienie ochrony leśnych zasobów genowych,
- wdrożenie zasad ochrony i zagospodarowania zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym,
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego lub odtworzenie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych,
- utrzymanie wielofunkcyjności lasów i wzmożenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko (poprawa funkcji wodochronnej, klimatotwórczej i glebochronnej),
- poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów,
- zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych,
- dostosowanie lasów i leśnictwa, w większym niż dotychczas zakresie, do wypełnienia zróżnicowanych funkcji nie tylko przyrodniczych ale także społecznych (np. turystycznych) - powszechne, choć sterowane, udostępnianie lasów społeczeństwu z zachowaniem zasady niedopuszczania do zagrożenia trwałości i jakości zasobów leśnych,
- ulepszenie rozwiązań techniczno-finansowych zapewniających trwałość ekosystemów leśnych,
- ochrona gleb leśnych, a szczególnie substancji organicznej gleby,
- ekologizacja prac w szkółkarstwie leśnym – ograniczenie chemizacji na rzecz technik przyjaznych środowisku,

- wdrażanie programów mających na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa (w tym pracowników leśnictwa) w zakresie celów i korzyści trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwój edukacji i nauk leśnych,
- poprawa stanu i produktywności lasów prywatnych,
- zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym, w tym w kształtowaniu granicy polno-leśnej i ochronie krajobrazu.

Ochrona gleb

Do najważniejszych celów polityki ekologicznej państwa w dziedzinie ochrony gleb do roku 2010 należą:

- podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb, przy zwróceniu szczególnej uwagi na nieodwracalność degradacji zasobów glebowych (zarówno z punktu widzenia arealu gleb nadających się do użytkowania przyrodniczego, jak i wartości ich potencjału produkcyjnego),
- doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się problematyką ochrony i racjonalnego użytkowania gleb (np. Ośrodka Edukacji Ekologicznej w ramach Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich) oraz przygotowanie programów działań w tej dziedzinie (np. programu rekultywacji gleb zdegradowanych na obszarach użytkowanych rolniczo),
- wprowadzanie w rolnictwie sposobu produkcji zgodnego z ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- objęcie monitoringiem gleb rejestracji zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania różnych, negatywnych czynników (erozja, inwestycje, przemysł, emisje, odpady, ścieki i in.),
- przygotowanie podstaw oraz doprowadzenie do powstania uregulowań prawnych ustalających zasady i procedury ograniczające nadmierną eksploatację gleb (np. poprzez zmianę kierunku ich zagospodarowania) oraz określających niezbędne środki zaradcze – np. zasady i procedury postępowania przy użytkowaniu gleb zanieczyszczonych (w tym stosowanie analiz ryzyka),
- identyfikacja zagrożeń i rozszerzenie prac na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym terenów po-przemysłowych),
- maksymalne zagospodarowanie terenów po-przemysłowych poprzez opracowanie i wdrożenie mechanizmów sprzyjających ponownemu włączeniu tych terenów do obiegu gospodarczego.

Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych

Cele w dziedzinie ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych do 2010 roku obejmują następujące podstawowe kierunki działania:

- zwiększenie efektywności wykorzystania rozpoznanych i eksploatowanych złóż poprzez racjonalne zagospodarowanie występujących w tych złożach kopalin towarzyszących, wielokierunkowe, uwzględniające możliwie szeroki zakres zastosowań, wykorzystanie kopalin głównych, a także uzyskiwanie dodatkowych korzyści z eksploatacji złóż kopalin poprzez np. zagospodarowywanie wyrobisk dla potrzeb podziemnego składowania w górotworze odpadów oraz budowy zbiorników gazu ziemnego,
- zwiększenie skuteczności ochrony zasobów kopalin leczniczych i wód podziemnych, zwłaszcza głównych zbiorników tych wód przed ich ilościową

i jakościową degradacją na skutek nadmiernej eksploatacji oraz przenikania do warstw wodonośnych zanieczyszczeń z powierzchni ziemi (dotyczy to w pierwszym rzędzie obszarów kraju charakteryzujących się największą koncentracją i intensywnością działalności zarówno przemysłowej, komunalnej jak i rolniczej),

- dalsze poszerzanie wiedzy o budowie geologicznej Polski i kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i dokumentowania nowych złóż, zwłaszcza kopalin o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa i rozwoju gospodarczego kraju oraz dla poprawy jakości środowiska i jakości życia obywateli (surowce energetyczne, surowce skalne, kopaliny o zastosowaniach ekologicznych, wody lecznicze i termalne),
- ograniczanie naruszeń środowiska towarzyszących eksploatacji kopalin i pracom geologicznym, poprzez ulepszanie i skuteczne egzekwowanie zasad postępowania w tym zakresie wynikających z obowiązujących przepisów.

Zadania we wszystkich tych kierunkach będą realizowane z uwzględnieniem konieczności dostosowania funkcjonujących mechanizmów do warunków gospodarki rynkowej. Oznacza to między innymi:

- preferencje dla działań wykorzystujących narzędzia ekonomiczne i rynkowe (takich jak opłaty koncesyjne i eksploatacyjne, publiczne przetargi i subsydia oraz wynagrodzenie za ustanowienie użytkowania górniczego),
- prowadzenie polityki koncesyjnej i oddziaływanie na aktywność przedsiębiorstw w zakresie poszukiwania i eksploatacji złóż w nawiązaniu do sytuacji na rynku międzynarodowym kopalin oraz do zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej kraju.

Biotechnologie i organizmy zmodyfikowane genetycznie

Celami polityki ekologicznej do roku 2010 w zakresie wykorzystania biotechnologii i organizmów zmodyfikowanych genetycznie, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa biologicznego kraju, będą:

- zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego w warunkach kształtowania społeczeństwa wiedzy,
- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie biotechnologii i bezpieczeństwa biologicznego,
- rozwijanie współpracy międzynarodowej w zakresie bezpieczeństwa biologicznego.

Polityka ekologiczna państwa w zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów wody i energii kształtuje się następująco:

W ślad za przyjętą polityką ekologiczną państwa istotną wartością w zakresie zrównoważonego rozwoju są działania ograniczające materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpady z gospodarki.

W sytuacji kurczących się zasobów naturalnych, ograniczonej dostępności oraz rosnących kosztów pozyskiwania surowców, wody i energii niezbędny jest przede wszystkim, nie tylko ze względów ekologicznych, ale także gospodarczych i społecznych, wzrost efektywności ich wykorzystania, tj. zmniejszenie ich zużycia na jednostkę produktu, jednostkową wartość usługi, statystycznego konsumenta, itp., bez pogarszania standardu życiowego ludności i perspektyw rozwojowych gospodarki, a odwrotnie przy dążeniu do ich dalszej poprawy.

Konieczne jest podtrzymanie dotychczasowych, pozytywnych tendencji w tym zakresie w kraju. Między innymi podjęte działania w zakresie racjonalizacji zużycia wody, sprawiły, że od 1990 r. pobór wody w gospodarce narodowej zmniejszył się o 30%, szczególnie w wyniku wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT), w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, jak również w gospodarstwach domowych.

Osiąganie tak sformułowanych celów będzie realizowane między innymi poprzez:

- wprowadzenie systemu kontroli wodochłonności produkcji w formie obowiązku rejestracji zużycia wody do celów przemysłowych i rolniczych w przeliczeniu na jednostkę produktu,
- wprowadzenie normatywów zużycia wody w wybranych, szczególnie wodochłonnych procesach produkcyjnych w oparciu o rozwiązania technologiczne odpowiadające kryteriom najlepszej dostępnej techniki (BAT),
- ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych,
- intensyfikację stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystywania mniej zanieczyszczonych ścieków,
- zmniejszenie energochłonności gospodarki poprzez stosowanie energooszczędnych technologii (również z wykorzystaniem kryteriów BAT), racjonalizację przewozów oraz wydłużenie cyklu życia produktów,
- zmniejszenie materiałochłonności gospodarki poprzez wprowadzanie technologii mało i bezodpadowych, recyklingu materiałowego oraz mechanizmów umożliwiających ponowne użycie wyrobów lub niektórych części i podzespołów, w tym pozyskiwanych z demontażu zużytych samochodów i sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Do 2010 roku działania te powinny przynieść zmniejszenie jednostkowego zużycia wody do celów przemysłowych, w stosunku do 1990 r., o 50%, surowców ze źródeł pierwotnych – o 40% oraz energii (w przeliczeniu na olej ekwiwalentny) - o 60% (tj. do 0,8 tony na 1 tys. EURO PKB). Wielkości te pozostaną wciąż wyższe od średnich w krajach OECD i Unii Europejskiej o około 40%. Zmniejszenie jednostkowej konsumpcji zasobów w procesach produkcyjnych automatycznie przełoży się na zmniejszenie odpadów z produkcji.

Wykorzystanie energii odnawialnej

Zasadnicze, średniookresowe cele ilościowe dla energetyki odnawialnej w Polsce zostały wyznaczone w „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej”. Strategia wyznacza cel średniookresowy w postaci 7,5% udziału energii odnawialnej w bilansie zużycia energii pierwotnej w kraju na rok 2010. Aby uzyskać taki wskaźnik zachodzi zgodnie z w/w Strategią konieczność zwiększenia (potrojenia) do 2010 roku produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych w stosunku do stanu z roku 1999 (w ciągu 10 lat przyrost o ponad 235 GJ). Dominujący i największy bezwzględny udział w przyroście produkcji energii ze źródeł odnawialnych będzie miało energetyczne wykorzystanie biomasy (szczególnie systemy ciepłownicze i elektrociepłownie na drewno i odpady drzewne oraz biogaz), jednakże największą względną dynamikę wzrostu w perspektywie średniookresowej mają wykazywać energetyka wiatrowa (200-krotny wzrost), słoneczna (100-krotny wzrost) i geotermalna (17-krotny wzrost). Jednak niskie progi wyjściowe powodują, że udział tych trzech źródeł w ogólnym zużyciu energii ze źródeł odnawialnych nie przekroczy 3%.

W zakresie promowania rozwoju odnawialnych źródeł energii elektrycznej, cele ilościowe na lata 2005 i 2006 ustalone są w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. Wynoszą one 3,1% w roku 2005 3,6% w roku 2006 i tak dalej, aż do 7,5%

w 2010 r. Cele te nie wydają się wygórowane w zestawieniu z dyrektywą Unii Europejskiej o promocji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, nakładającej na kraje członkowskie wspólny obowiązek, aby do 2010 r. udział zielonej energii w bilansie zużycia energii elektrycznej w Unii wzrósł z obecnych 13,9% do 22% w 2010 r. Plan dla tej dyrektywy w Polsce powinien pomóc w zharmonizowaniu mechanizmów wsparcia dla zielonej energii z tymi, które istnieją w Unii, w tym we wprowadzeniu systemu certyfikacji energii odnawialnej.

Osiągnięciu postawionych celów średniookresowych, obniżeniu kosztów rozwoju energetyki odnawialnej, optymalnemu wykorzystaniu jej zasobów i tworzeniu rynku na technologie, służyć mają kilkuletnie programy wykonawcze do „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej”. Niezbędnym elementem działań wdrożeniowych jest także odpowiednie wykorzystanie funduszy ekologicznych.

Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

Dla osiągnięcia długofalowego celu w zakresie gospodarowania zasobami wód, jakim jest uzyskanie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym i ilościowym, konieczne są:

- kontynuacja podjętych działań w zakresie racjonalizacji zużycia wody, które sprawiły, że od 1990 r. pobór wody w gospodarce narodowej zmniejszył się o 30%, w wyniku wdrażania w przemyśle najlepszych dostępnych technik (BAT) oraz wprowadzania w gospodarstwach domowych innowacyjnych rozwiązań technicznych oszczędzających wodę,
- eliminowanie wykorzystania wód podziemnych na cele przemysłowe, przede wszystkim przez stosowanie odpowiednich instrumentów ekonomicznych,
- kontynuacja rozpoczętych w ubiegłych latach inwestycji w zakresie budowy zbiorników retencyjnych, w tym większe zaangażowanie budżetu państwa w finansowanie tych inwestycji, co wpłynie na szybsze osiągnięcie zakładanych efektów,
- efektywna ochrona przed powodzią.

Ochrona przed powodzią musi skoncentrować się na przeciwdziałaniu, przy wykorzystaniu planowania przestrzennego, procesowi wkraczania zabudowy na tereny zalewowe, budowie systemów osłony hydrologiczno-meteorologicznej, odbudowie obwałowań rzek zniszczonych przez powódzie w 1997 i 2000 r. oraz budowie nowych odcinków obwałowań chroniących obszary obecnie zainwestowane, a znajdujące się w strefach zagrożenia powodziowego.

Polityka ekologiczna państwa w sektorze poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego kształtuje się następująco w poszczególnych elementach środowiska:

Jakość wód

Długofalowym celem polityki ekologicznej Polski i województwa w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Oznacza to, że wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia, celów kąpielowych,
- bytowania ryb spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

Ten długofalowy cel nie jest możliwy do osiągnięcia do 2010 r. - powinien on być osiągnięty do 2015 r., tak jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej dyrektywa 2000/60/WE (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna).

Również do 2015 r. powinniśmy zapewnić co najmniej 75% poziomu usuwania biogenów w dorzeczach Odry i Wisły, gdyż wszystkie nasze wody powierzchniowe, ze względu na ochronę Bałtyku i z innych powodów (jako wykorzystywane do zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub podatne na eutrofizację) zostały uznane za „wrażliwe”.

Zgodnie z wymaganiami ustawy - *prawo wodne* konieczne jest także w zlewisku Morza Bałtyckiego (do którego należy 99,7% powierzchni Polski) nie tylko zapewnienie do 2015 r. 75 % redukcji ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych, ale także zaprzestanie do 2006 r. odprowadzania do Bałtyku substancji niebezpiecznych szczegółowo wymienionych w dalszej części niniejszego rozdziału oraz istotne ograniczenie zrzutów pozostałych substancji tego typu, a także niedopuszczenie do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych. Będzie to wymagać przewidzianej wspomnianą ustawą modernizacji, rozbudowy i budowy oczyszczalni ścieków, w tym:

- modernizacji, rozbudowy i budowy do 2010 r. komunalnych oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów w aglomeracjach o liczbie równoważnych mieszkańców (RLM) 15000,
- modernizacji, rozbudowy i budowy do 2015 r. komunalnych oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o liczbie równoważnych mieszkańców (RLM) 2000 (częściowo cel ten będzie zrealizowany do 2010 r.).

Aby te cele mogły być osiągnięte konieczna jest między innymi kontynuacja prowadzonych w ostatnich latach intensywnych działań w zakresie budowy oczyszczalni ścieków komunalnych i dalsze ograniczenie ładunków substancji niebezpiecznych wprowadzanych do wód ze źródeł przemysłowych.

W przypadku punktowych źródeł zanieczyszczeń ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych: wiejskich, miejskich, przemysłowych:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł przestrzennych (rozproszonych), trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi (przede wszystkim z terenów rolnych oraz z terenów zurbanizowanych miejskich i wiejskich). Podstawowym zadaniem jest budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej, a w przypadku wsi o zabudowie rozproszonej - także oczyszczalni przyjmujących ścieki dowożone taborem asenizacyjnym.

Budowa systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków należy do zadań własnych gmin. Ustawa - *prawo wodne* nakazuje, aby wszystkie aglomeracje, rozumiane jako skupiska ludności i przemysłu, zostały wyposażone w oczyszczalnie ścieków do końca 2010 r. (aglomeracje o liczbie równoważnych mieszkańców powyżej 15000) lub do końca 2015 r. (aglomeracje o liczbie równoważnych mieszkańców od 2000 do 15000), zobowiązując jednocześnie rząd do opracowania programu realizacji tego obowiązku oraz przedstawiania sprawozdań z tej realizacji. W stosunku do oczyszczalni dla aglomeracji powyżej 15000 RLM postawiono wymóg podwyższonego usuwania biogenów, tak aby w 2015 roku można było osiągnąć ich zakładaną redukcję o 75% w stosunku do zawartości w ściekach. Standardy oczyszczania ścieków z tych obiektów obejmują w związku z tym zanieczyszczenia organiczne, zawiesiny i substancje biogenne (azot i fosfor).

Niezbędna skala działań w ramach tego kierunku obejmuje sukcesywne wybudowanie do 2015 r. blisko 1000 spełniających standardy Unii Europejskiej oczyszczalni obsługujących aglomeracje powyżej 2000 RLM (wobec ok. 500 posiadanych obecnie), w tym 55 oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów w aglomeracjach powyżej 100 000

RLM, z których pochodzi 57% ogólnego ładunku zanieczyszczeń organicznych.

W przypadku źródeł przemysłowych głównym zadaniem w ochronie wód powierzchniowych jest eliminacja lub ograniczenie zrzutów substancji niebezpiecznych do środowiska wodnego, co powinno być osiągnięte, zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi w stosunku do Unii Europejskiej, do 2006 r. Dotyczy to przede wszystkim: rtęci (Hg), kadmu (Cd), heksachlorocykloheksanu (HCH), tetrachlorku węgla (CCl₄), pentachlorofenolu (PCP), heksachlorobenzenu (HCB), heksachlorobutadienu (HCB₂), chloroformu (CHCl₃), 1,2-dichloroetanu (EDC), trichloroetyleny (TRI) i nadchloroetyleny (perchloroetyleny -PER).

W stosunku do przemysłu rolno-spożywczego szczególny nacisk położono na zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń organicznych, a w przypadku górnictwa węglowego i solnego – na ograniczenie zrzutu wód zasolonych, które istotnie wpływają na stan jakości wód powierzchniowych.

Obowiązek oczyszczania ścieków przemysłowych (lub jeszcze lepiej eliminacji zanieczyszczeń u źródła ich powstawania), zarówno odprowadzanych do komunalnych systemów kanalizacji jak bezpośrednio do odbiorników, spoczywa na zakładzie przemysłowym będącym źródłem zanieczyszczenia. Zadanie to powinno być realizowane przede wszystkim przez stosowanie „najlepszej dostępnej techniki” (BAT) w instalacjach produkcyjnych skąd pochodzą ścieki.

W przypadku źródeł przestrzennych główne problemy w zakresie zanieczyszczenia wód mogą być w przyszłości związane z możliwą intensyfikacją produkcji rolnej na obszarze całego kraju (obecnie problemy te występują przede wszystkim w odniesieniu do wód stojących na obszarach pojezierzy). Działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń przestrzennych obejmują głównie właściwe stosowanie nawozów mineralnych i organicznych oraz środków ochrony roślin, ich odpowiednie magazynowanie (w tym magazynowanie gnojowicy), a także unieszkodliwianie opakowań po środkach ochrony roślin. Działania te muszą także obejmować dostosowane do wymogów ochrony wód zabiegi agrotechniczne, zgodne z odpowiednimi ustawami i polskim „Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej”.

Ograniczenie zanieczyszczeń obszarowych wymaga również rozwiązania problemu kanalizacji wsi.

Rozwiązywanie problemów w dziedzinie jakości wód powinno być prowadzone w układach zlewniowych, gdyż tylko taki sposób działania prowadzi do szybkiego osiągnięcia efektu ekologicznego. Regionalne zarządy gospodarki wodnej odpowiedzialne za takie właśnie prowadzenie gospodarki wodnej i ochrony wód, funkcjonujące w Polsce od ponad 10 lat, muszą jak najprędzej podjąć nowe działania w tym zakresie nałożone ustawą - *prawo wodne*. Szczególnie wymagają wzmocnienia ich funkcje kontrolne, implementacyjne oraz dotyczące egzekwowania prawa.

Przyspieszeniu muszą ulec prace nad planami gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy oraz nad warunkami korzystania z wód regionów wodnych, z uwzględnieniem ochrony wód. Priorytetem w tych działaniach powinna być dalsza poprawa jakości wód wykorzystywanych do zbiorowego zaopatrzenia w wodę do picia oraz do celów kąpielowych.

W układzie zlewniowym powinno być prowadzone egzekwowanie działań ograniczających zanieczyszczenia, konieczne jest przy tym zintensyfikowanie działań kontrolnych i monitorowanie emisji przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Rozwiązywanie problemów w zakresie oczyszczania ścieków przez podmioty zanieczyszczające będzie stymulowane wysokimi, podniesionymi w 2001 r. opłatami za szczególne korzystanie z wód i karami za przekraczanie standardów emisji, szczególnie jeżeli będzie prowadzona odpowiednia polityka stosowania tych instrumentów, uwzględniająca między innymi możliwość zawieszania opłat w przypadkach podejmowania działań na rzecz szybkiego osiągnięcia wymaganych względami ochrony wód standardów emisji bądź na rzecz racjonalizacji zużycia wody.

Zarządzaniu gospodarką wodną i jakością wód powinna sprzyjać dostosowana do tego modelu zarządzania redystrybucja środków finansowych pochodzących z opłat za szczególne korzystanie z wód, którymi dysponuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz fundusze wojewódzkie, powiatowe i gminne, środków pochodzących z ekokonwersji naszego zadłużenia zagranicznego, którymi gospodaruje Ekofundusz, środków budżetowych oraz funduszy Unii Europejskiej.

O planowanych i realizowanych działaniach w zakresie ochrony wód, o jakości wody dostarczanej przez wodociągi komunalne, o potrzebie stosowania produktów, które nie są szkodliwe dla środowiska wodnego oraz o konieczności stosowania wodooszczędnych i mało opadowych technologii, a także o naszych zobowiązaniach w zakresie tej problematyki, działaniach na rzecz spełnienia ustalonych wymagań i osiąganych rezultatach powinno być informowane nasze społeczeństwo.

Informowaniu społeczeństwa o szkodliwym lub przyjaznym dla środowiska wodnego dostępnych na rynku produktów powinien służyć system znakowania ekologicznego, natomiast działających na rynku podmiotów gospodarczych przez dobrowolne audytowanie i certyfikowanie przedsiębiorstw wdrażających systemy zarządzania środowiskowego usprawniające działania na rzecz środowiska.

Zanieczyszczenie powietrza

W perspektywie 2010 roku priorytetowymi działaniami (celami) koniecznymi do zainicjowania lub przyspieszenia ich realizacji, a następnie konsekwentnego wdrażania, w zakresie poprawy jakości powietrza i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, są następujące działania, ukierunkowane na realizację głównego celu, jakim jest poprawa stanu zanieczyszczenia powietrza oraz uzyskanie norm emisyjnych, wymaganych przez przepisy Unii Europejskiej:

- wdrożenie jednolitego i spójnego w skali kraju systemu bilansowania i weryfikacji ładunków zanieczyszczeń objętych obowiązkiem sprawozdawczym i obowiązkiem redukcji do pułapów, jakie wynikają z porozumień międzynarodowych, dyrektyw Unii Europejskiej, przeprowadzanej systematycznie oceny jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz zadań nakładanych w lokalnych, regionalnych i wojewódzkich programach ochrony powietrza (dotyczy to łącznie 37 wskaźników). Wskazane jest uzupełnienie tych statystyk wskaźnikami emisyjności dla stosowanych w Polsce technik i technologii oraz podaniem rzeczywistych możliwości zagospodarowania produktów odpadowych otrzymywanych w procesach oczyszczania gazów odlotowych z różnego typu instalacji, co będzie miało duże znaczenie przy formułowaniu rekomendacji dotyczących najlepszych technik dla celów określania wymagań w pozwoleniach zintegrowanych i decyzjach dotyczących dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- ratyfikacja podpisanych przez Polskę protokołów do konwencji międzynarodowych, w tym w szczególności:
 - II Protokołu Siarkowego, podpisanego w Oslo w 1994 roku,
 - Protokołu do Konwencji Klimatycznej, podpisanego w Kioto w 1997 roku,
 - Protokołów dotyczących metali ciężkich i trwałych zanieczyszczeń organicznych, podpisanych w Aarhus w 1998 r.,
- protokołu w sprawie przeciwdziałania zakwaszeniu, eutrofizacji i powstawaniu ozonu przyziemnego, podpisanego w Göteborgu w 1999 roku, a także związane z tym wprowadzenie formalno – prawnych i organizacyjnych zasad wypełniania przez Polskę zobowiązań dotyczących krajowych pułapów emisji niektórych zanieczyszczeń (jako realizacja zadań wynikających zarówno z wymienionych protokołów jak i dyrektyw Unii Europejskiej 2001/81/WE i 2001/80/WE),
- identyfikacja obszarów, na których stwierdza się przekroczenia dopuszczalnych

poziomów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, a w konsekwencji – opracowanie dla tych obszarów programów ochrony powietrza (programów działań naprawczych), których wdrożenie zagwarantuje trwałe obniżenie poziomów stężeń co najmniej do poziomów dopuszczalnych,

- analiza wyników pomiarów w sieci Państwowego Monitoringu Środowiska stężeń ozonu przyziemnego oraz pyłu. Po weryfikacji wyników należy niezwłocznie opracować i wdrożyć ogólnokrajowe programy obniżenia poziomów stężeń tych substancji przyjmując stosowny harmonogram rzeczowo – finansowy, uzupełniony oceną technicznych, organizacyjnych i finansowych możliwości realizacji zadań, uwzględniając długofalowe skutki społeczno – gospodarcze proponowanych rozwiązań,
- opracowanie i wprowadzenie do prawa spójnych z wymaganiami najlepszych dostępnych technik (BAT) dopuszczalnych norm emisji zanieczyszczeń dla instalacji uznanych za dominujące w Polsce i odpowiedzialne za jakość powietrza, oddziaływanie na zdrowie ludzi, oraz zakwaszenie gleby i wody,
- opracowanie i wdrożenie mechanizmów ekonomicznych i organizacyjnych, wspomagających realizację wymagań w zakresie pułapów emisji niektórych zanieczyszczeń, w tym w szczególności systemów handlu emisjami, zasad „wspólnych przedsięwzięć” oraz systemu preferencji w postaci np. „zielonych certyfikatów”,
- opracowanie i wdrożenie, zgodnie z zapisami „Założeń polityki energetycznej Polski do roku 2020”, zintegrowanego systemu zarządzania energią i środowiskiem, ze względu na dominujący w Polsce udział obiektów i urządzeń spalania paliw w wytwarzanych ładunkach SO₂, CO₂, pyłu oraz NO_x (uznawanych dodatkowo za najważniejszy prekursor ozonu przyziemnego). W ramach tego systemu powinny zostać określone długofalowe i stabilne zadania dla sektora jako realizatora wymagań porozumień międzynarodowych i dyrektyw 2001/77/WE, 2001/80/WE i 2001/81/WE, określające także systemowe wspomaganie oraz preferencje, nie naruszające jednak warunków konkurencyjności i zasad jednolitego europejskiego rynku energii elektrycznej,
- opracowanie systemu, o którym mowa wyżej, powinno zostać zrealizowane w ramach wymaganej przez ustawę *prawo ochrony środowiska* „Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko” dotyczącej polityki energetycznej oraz wynikać z wykonywanej okresowo oceny realizacji „Założeń polityki energetycznej Polski”, która jest wymagana ustawą *prawo energetyczne*. Doświadczenia zdobyte przy tej pracy powinny zostać przeniesione na inne branże i sektory, w szczególności na:
 - transport, komunikację i indywidualne korzystanie z pojazdów mechanicznych,
 - przemysł chemiczny,
 - przemysł paliwowy, rafineryjny i wydobywczy,
 - przemysł mineralny i budownictwo,
 - przemysł hutnictwa żelaza, stali i metali kolorowych
 - sektor komunalny.

Realizacja opisanych wyżej działań rozpocznie się od fazy zbierania informacji, ich analizy, opracowania dokumentów w postaci raportów, prognoz i programów zawierających harmonogramy rzeczowo – finansowe, a także modyfikacji istniejących i opracowania nowych regulacji ustawowych i przepisów wykonawczych, po przyjęciu których opracowane programy staną się przedmiotem wdrożeń. Trzeba przyjąć, że wdrażanie wypracowanych w tej fazie rozwiązań może trwać wiele lat, a okres ten będzie zależał przede wszystkim od możliwości finansowych przedsiębiorstw oraz skutków ekonomicznych działań proekologicznych, zwłaszcza skutków w postaci wzrostu cen produkowanych dóbr, dla

warunków bytowych ludzi oraz dla funkcjonowania i konkurencyjności gospodarki. W związku z tym realizacja zadań w tym zakresie może sięgać nawet do 2020 roku.

Gospodarowanie odpadami

Za priorytetowe cele w zakresie gospodarowania odpadami w latach 2005 - 2010 uznaje się:

- pełne wprowadzenie w życie regulacji prawnych zawartych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* oraz rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy, zgodnie z przyjętym harmonogramem,
- ratyfikację konwencji międzynarodowych dotyczących gospodarki odpadowej oraz dostosowanie do wymagań tych konwencji prawodawstwa krajowego,
- zwiększenie poziomu odzysku (w tym recykling) odpadów przemysłowych poprzez odpowiednią politykę podatkową i system opłat za korzystanie ze środowiska,
- stworzenie podstaw dla nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi, zapewniającej wzrost odzysku zmniejszającego ich masę unieszkodliwianą przez składowanie co najmniej o 30% do 2006 roku i o 75% do roku 2010 (w stosunku do roku 2000),
- zbudowanie – w perspektywie 2010 r – krajowego systemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Chemikalia w środowisku

Do 2010 r. w zakresie bezpieczeństwa chemicznego będą realizowane następujące cele:

- wprowadzenie zasad dobrej praktyki laboratoryjnej (GLP) we wszystkich laboratoriach uczestniczących w systemie państwowej kontroli produkcji i użytkowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, a także zorganizowanie laboratoriów referencyjnych;
- zorganizowanie rejestru substancji chemicznych wytwarzanych w Polsce i importowanych do Polski spójnego z nowym systemem Wspólnoty REACH;
- wprowadzenie systemu zarządzania chemikaliami zgodnego z nowym takim systemem Wspólnoty przewidzianym do wprowadzenia w najbliższej dekadzie;
- wdrożenie Konwencji Sztokholmskiej ONZ w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych;
- wprowadzenie rozwiązań promujących działania w celu zmniejszenia zagrożeń od stosowanych pestycydów, zgodnie z przyjętą strategią Wspólnoty.

Poważne awarie przemysłowe

W horyzoncie średniookresowym (do 2010 r.) należy osiągnąć następujące cele:

- sporządzić oceny ryzyka wszystkich obiektów, objętych wymogami dyrektywy „Seveso II” (niższe kryterium ilości substancji niebezpiecznych), będzie to dotyczyć ok. 1000 obiektów na terenie kraju,
- sporządzić zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze dla wszystkich obszarów administracyjnych, objętych zewnętrznym oddziaływaniem awaryjnym zakładów o dużym ryzyku,
- sporządzić wojewódzkie plany zarządzania ryzykiem dla wszystkich województw oraz plany powiatowe dla tych powiatów, na terenie których znajduje się więcej niż 5 obiektów niebezpiecznych (z liczby ok. 1200 obiektów niebezpiecznych na terenie kraju),

- zorganizować na szczeblu centralnym system analizy doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych; sporządzać okresowo (nie rzadziej niż co 3 lata) raporty w tym zakresie, wprowadzić system ubezpieczeń ekologicznych dla tych rodzajów obiektów i działań niebezpiecznych, dla których ewentualna sytuacja awaryjna może oznaczać konieczność szybkiego sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych, sporządzić program technicznego wzmocnienia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Oddziaływanie hałasu

Strategicznym celem w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, do osiągnięcia w perspektywie minimum dwóch dekad, jest zmniejszenie skali narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, przede wszystkim mającego największy zasięg przestrzenny hałasu emitowanego przez środki transportu. Cel taki jest zbieżny z działaniami podejmowanymi w ramach Unii Europejskiej.

Realizując ten cel należy jednocześnie podejmować działania w celu nie dopuszczenia do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna. Są to działania prewencyjne, wykorzystujące w szczególności metody planistyczne (w ramach tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prowadzenia polityki lokalizacyjnej).

Osiągnięcie powyższego, długofalowego celu wymaga już w chwili obecnej uruchomienia pewnych działań o charakterze ciągłym, jak też wykonania zadań obejmujących krótsze okresy, których wyniki stworzą podstawy dalszej planowej działalności (chodzi tutaj przede wszystkim zadania o charakterze metodycznym i doraźnym, prewencyjnym).

Najważniejszymi celami średniookresowymi do osiągnięcia przed 2010 r. są:

- pełna harmonizacja polskich przepisów w dziedzinie ochrony środowiska i środków transportu z odpowiednimi dyrektywami Unii Europejskiej dotyczącymi m.in. ograniczania emisji hałasu przez maszyny i urządzenia budowlane oraz przez zmechanizowany sprzęt gospodarstwa domowego,
- pełna harmonizacja polskich przepisów ochrony środowiska przed hałasem z odpowiadającymi im przepisami Unii Europejskiej, a w szczególności z uregulowaniami wprowadzanymi dyrektywą w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (wejdzie w życie w 2002 r.),
- znormalizowanie pomiarów i oceny hałasu oraz klasyfikacji źródeł, z uwzględnieniem wymogów unijnych (wdrożenie tzw. metod referencyjnych),
- modyfikacja, rozszerzenie i utrzymywanie systemu zbierania danych na temat stanu klimatu akustycznego, zgodnego ze znowelizowanymi uregulowaniami prawnymi w kraju oraz wymaganiami Unii Europejskiej i OECD,
- opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego i trendach jego zmian w oparciu o najnowsze techniki informatyczne i multimedialne,
- wyeliminowanie z produkcji środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada standardom Unii Europejskiej oraz stopniowe eliminowanie z użytkowania tych urządzeń,
- ograniczenie hałasu na obszarach miejskich wokół lotnisk, terenów przemysłowych oraz głównych dróg i szlaków kolejowych do poziomu równoważnego nie przekraczającego w porze nocnej 55 dB,
- sporządzenie dla wszystkich aglomeracji powyżej 100 tysięcy mieszkańców map akustycznych oraz, na ich podstawie, programów ograniczania hałasu na obszarach, na których poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne,

- uruchomienie procesów sporządzenia map akustycznych dla miast poniżej 100 tysięcy mieszkańców oraz, na ich podstawie, sporządzania w ramach powiatowych programów ochrony środowiska programów ograniczania hałasu na obszarach, na których poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne,
- opracowanie i wdrożenie zestawu metod i wskaźników integrujących plany zagospodarowania przestrzennego i przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska przed hałasem na bazie mapowania cyfrowego,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem, z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania wokół lotnisk, terenów przemysłowych oraz głównych dróg i linii kolejowych wszędzie tam, gdzie przekraczany jest równoważny poziom hałasu wynoszący 55 dB w porze nocnej.

W powyższych celach, a także w wynikających z nich zadaniach nie ujęto zadań istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska przed hałasem i mających wpływ na realizację polityki ekologicznej państwa, lecz zawartych w polityce transportowej.

Do zadań tych należy przede wszystkim poprawa systemu transportowego w Polsce - modernizacja lub przebudowa tras, budowa obwodnic, modernizacja systemów transportu zbiorowego w miastach oraz produkcja i wprowadzanie do eksploatacji pojazdów o hałaśliwości zgodnej z aktualnymi uregulowaniami krajowymi i międzynarodowymi.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Opisana wyżej sytuacja powoduje, że do 2010 r. powinny być realizowane następujące cele:

- opracowanie i wydanie przepisów wykonawczych i wytycznych, zapewniających wdrożenie ustawy *prawo ochrony środowiska* w części dotyczącej ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych oraz odpowiednich przepisów prawa budowlanego i przepisów dotyczących planowania przestrzennego,
- stworzenie odpowiednich struktur organizacyjnych zajmujących się monitorowaniem i badaniem pól elektromagnetycznych, przeszkolenie personelu i zapewnienie im środków technicznych.

Cele polityki ekologicznej związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatu są następujące:

Kierunki działań do końca pierwszego okresu zobowiązań (tj. do roku 2012) muszą się koncentrować na określeniu polityki klimatycznej oraz jej zintegrowaniu z polityką Unii Europejskiej i OECD oraz na przygotowaniu Polski do wdrożenia instrumentów umożliwiających wypełnienie przyjętych zobowiązań wynikających z protokołu.

Biorąc pod uwagę zbliżający się koniec pierwszego okresu zobowiązań oraz konieczność przygotowania się przez Polskę do podjęcia zobowiązań w drugim okresie (2013-2018), niezbędne będzie stworzenie mechanizmów monitorujących wypełnianie wszystkich zobowiązań oraz ocena kierunków rozwoju gospodarki kraju w długim horyzoncie.

Celem realizacji polityki klimatycznej jest włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększenia zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych.

Wynikające z tak sformułowanego celu ogólnego szczegółowe cele krótkookresowe do roku 2006 obejmują:

- opracowanie i przyjęcie rządowej polityki ochrony klimatu z horyzontem czasowym do 2020 r. i zintegrowanie jej z politykami i działaniami w sektorach gospodarczych mających największy wpływ na emisję i pochłanianie gazów cieplarnianych, wraz z prognozą zmian emisji gazów cieplarnianych,
- stworzenie warunków organizacyjnych, instytucjonalnych i finansowych do wypełnienia przyjętych przez Polskę zobowiązań w zakresie raportowania, monitoringu i weryfikacji osiągniętych poziomów emisji,
- stworzenie warunków do udziału polskich przedsiębiorstw w handlu emisjami i wdrożenie tego mechanizmu,
- poprawę systemu informacji i edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu.

Do celów średniookresowych (2007-2012) należą:

- wypełnienie przyjętych przez Polskę zobowiązań do redukcji emisji gazów cieplarnianych o 6% w stosunku do roku bazowego,
- zintegrowanie polskiej polityki ochrony klimatu z polityką Unii Europejskiej w celu podjęcia wspólnych zobowiązań w drugim okresie (po roku 2012),
- zapewnienie realizacji polityki ochrony klimatu na poziomie sektorów gospodarczych i przedsiębiorstw poprzez stworzenie systemu odpowiednich mechanizmów i zachęt.

Motto przewodnie polityki ekologicznej dla województwa lubelskiego brzmi:

Likwidacja problemów, które w największym stopniu naruszają stan środowiska i wpływają na życie człowieka.

1.5. Priorytety polityki ekologicznej gminy

Priorytetem polityki ekologicznej gminy jest tak jak w programie powiatowym ochrona walorów przyrodniczych oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców poprzez sukcesywną realizację zasad zrównoważonego rozwoju w działalności planistycznej, gospodarczej i społecznej. Priorytety polityki ekologicznej gminy są następujące:

- zachowanie oraz odtwarzanie bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych,
- ochrona zasobów i poprawę jakości wód podziemnych,
- ochrona zasobów wód powierzchniowych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczaniu,
- poprawa stanu czystości terenów i zapobieganie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi,
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- wzrost wiedzy społeczeństwa o stanie środowiska przyrodniczego, jego zagrożeniach oraz sposobach przeciwdziałania zagrożeniom,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ich aktywny udział w działaniach na rzecz ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

1.6. Cel i metodyka opracowania programu

Celem programu jest stwierdzenie stanu faktycznego jakości środowiska naturalnego obszaru gminy, ponadto określane są wytyczne w zakresie prawidłowego, zrównoważonego rozwoju środowiska naturalnego.

Program ma za zadanie wychwycenie negatywnych przeobrażeń środowiska naturalnego w aspekcie rozwoju gospodarczego gminy. Program ochrony środowiska powstał

w oparciu o analizę opracowań naukowych z zakresu ochrony środowiska, raportów o stanie środowiska, oraz dane pozyskiwane były również z Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie. Faktyczny stan środowiska uzyskany z danych w/w instytucji porównany został do aktualnie obowiązujących norm prawnych w szeroko pojętym zakresie przepisów ochrony środowiska.

Strategia długo i krótko terminowa ochrony środowiska została założona zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumentach wyższego szczebla tj. powiatowym programem ochrony środowiska.

1.7. Zawartość programu ochrony środowiska dla gminy Milejów

Program ochrony środowiska gminy składa się z dwunastu rozdziałów. W pierwszym umieszczono wstęp, terminologię oraz cel opracowania programu. W drugim zawarto ogólną charakterystykę gminy.

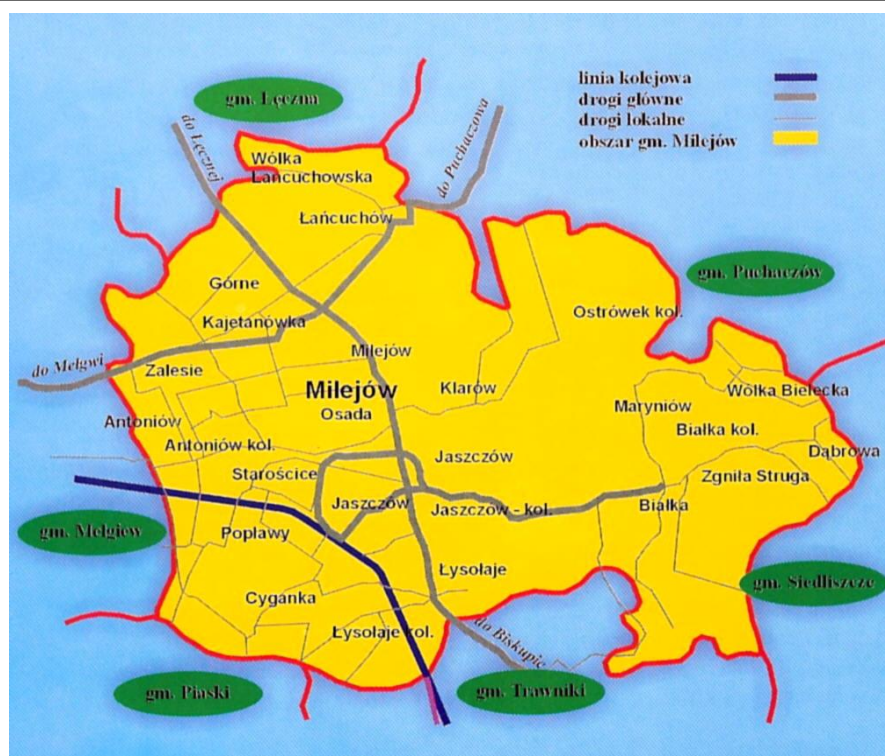
W rozdziale trzecim dokonano charakterystyki i oceny aktualnego stanu środowiska z podziałem na poszczególne jego elementy. Scharakteryzowano stan powietrza atmosferycznego, natężenie i poziom hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Przedstawiona została gospodarka wodno – ściekowa z uwzględnieniem wód powierzchniowych i podziemnych. Rozdział czwarty informacje o stanie powierzchni terenu z uwzględnieniem struktury użytkowania gruntów i przeobrażeniem gleb. Przedstawiono także sposób gospodarowania odpadami z sektora komunalnego, jak i gospodarczego z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych. Scharakteryzowane zostały zasoby surowców mineralnych oraz tereny przemysłowe, jak i wykorzystywane rolniczo. Przedstawiono także zmiany środowiskowe oraz dokonano syntezy danych o środowisku.

Rozdział piąty przedstawia florę i faunę, rozdział szósty turystykę i rekreację na terenie gminy.

W rozdziale siódmym omówiono formy edukacji ekologicznej, zaś w ósmym monitoring środowiska. W dziewiątym rozdziale oceniono możliwości rozwoju gminy na bazie ukazanych walorów przyrodniczych. Dziesiąty rozdział poświęcono celom i sposobom realizacji polityki ekologicznej gminy, natomiast w jedenastym przedstawiono zadania do realizacji w latach 2005 - 2016 wraz z podaniem potencjalnych źródeł finansowania i określeniem instytucji współodpowiedzialnych za wykonanie zadania. Rozdział dwunasty zawiera struktury zarządzania środowiskiem.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU GMINY

Gmina Milejów położona jest w powiecie łęczyńskim i centralnej części województwa lubelskiego, na krawędzi Wyżyny Lubelskiej, w rejonie Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Miejscowość Milejów jest położona w odległości 35 km od Lublina i 12 km od Łęcznej. Gmina graniczy z gminą Puchaczów, miastem i gminą Łęczna, Mełgiew, Piaski, Trawniki i Siedliszcze. Powierzchnia ogólna gminy to 115,7 km², jest ona jedną z 213 gmin województwa lubelskiego i jedną z 6 gmin powiatu łęczyńskiego. Ośrodkiem administracyjno usługowym jest miejscowość Milejów.

Mapa gminy Milejów

Tabela 1. Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców (wg UG Milejów)

Miejscowość	Liczba ludności
Antoniów	240
Antoniów-Kolonia	125
Białka	375
Białka-Kolonia	152
Cyganka	166
Dąbrowa	107
Górne	187
Jaszczów	888
Jaszczów-Kolonia	253
Kajetanówka	151
Klarów	243
Łancuchów	490
Łysolaje	396
Łysolaje-Kolonia	398
Maryniów	242
Milejów-Osada	2553
Milejów	664
Ostrówek-Kolonia	299
Popławy	211
Starościce	504
Wólka Bielecka	174
Wólka Łancuchowska	234
Zalesie	119
Zgniła Struga	89

Użytki leśne występujące w postaci większych kompleksów leśnych to:

- las o pow. 571 ha położony w miejscowości Białka-Kolonia,
- las o pow. 362 ha położony w miejscowości Klarów,
- las o pow. 233 ha położony w miejscowości Łąncuchów,
- las o pow. 117,75 ha położony w miejscowości Maryniów,
- las o pow. 113,82 ha położony w miejscowości Jaszczów,
- las o pow. 109 ha położony w miejscowości Białka.

Grunty zabudowane lub przeznaczone pod zabudowę stanowią 285 ha. Tereny przemysłowe zajmują 21 ha, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe stanowią 12 ha, tereny przeznaczone pod komunikację, drogi i koleje 361 ha.

Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 829 Łęczna-Biskupice, a także 13 dróg o statusie powiatowym i 46 dróg o charakterze gminnym.

Tabela 2. Wykaz dróg powiatowych, przebiegających przez teren gminy (wg ZDP Łęczna)

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi na terenie gminy (km)		
			ogółem	twarde	gruntowe
1.	2015 L	Łąncuchów- do drogi woj. 829	3,225	3,225	-
2.	2016 L	Wólka Łąncuchowska-Łąncuchów	4,366	4,366	-
3.	2021 L	Zalesie-Kajetanówka	4,592	4,592	-
4.	2023 L	Starościce-Jaszczów	5,594	5,594	-
5.	2022 L	Zalesie-Antoniów-Cyganka	5,673	3,452	2,22
6.	2025 L	Cyganka-Łysołaje	5,992	5,992	-
7.	2026 L	Łysołaje	0,465	0,465	-
8.	2027 L	Jaszczów-Białka-Zgniła Struga	10,140	9,192	0,95
9.	2028 L	Białka	9,98	7,52	2,46
10.	2024 L	Jaszczów-Stacja Kolejowa Jaszczów	2,000	2,000	-
		Razem	52,024	46,398	5,63

Tabela 3. Wykaz dróg gminnych (wg ZDP Łęczna)

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi
1.	005197 L	Antoniów-Kolonia-Zakrzów
2.	005330 L	Zalesie-Krzesimów
3.	005331 L	Antoniów-Milejów-Osada
4.	005332 L	Kajetanówka
5.	005333 L	Antoniów-Kolonia
6.	005334 L	Antoniów
7.	005335 L	Górne
8.	005336 L	Kajetanówka
9.	005337 L	Górne-Antoniów-Kolonia
10.	005338 L	Górne
11.	005339 L	Milejów-Osada-Klarów-Ostrówek-Kolonia
12.	005340 L	Milejów
13.	005341 L	Milejów-Osada
14.	005342 L	Ostrówek-Kolonia
15.	005343 L	Ostrówek-Kolonia

16	005345 L	Maryniów
17.	005346 L	Jaszców-Kolonia
18.	005347 L	Wólka Bielecka
19	005348 L	Maryniów
20.	005349 L	Wólka Bielecka
21.	005350 L	Dąbrowa
22.	005352 L	Białka-Kolonia
23.	005353 L	Zgniła Struga
24.	005354 L	Zgniła Struga
25.	005355 L	Białka
26.	005356 L	Jaszców-Kolonia
27.	005357 L	Jaszców
28.	005359 L	Starościce
29.	005360 L	Cyganka
30.	005361 L	Popławy
31.	005362 L	Cyganka
32.	005363 L	Popławy
33.	005365 L	Jaszców
34.	005367 L	Łysołaje
35.	005368 L	Łysołaje
36.	005369 L	Łysołaje-Kolonia
37.	005370 L	Łysołaje-Kolonia
38.	005371 L	Łączuchów
39.	005372 L	Łączuchów
40.	005374 L	Wólka Łączuchowska
41.	005375 L	Łączuchów
42.	005376 L	Milejów
43.	005378 L	Starościce
44.	005380 L	Starościce
45.	005381 L	Jaszców-Kolonia-Jaszców
46.	005382 L	Jaszców-Kolonia
47.	005383 L	Łysołaje
48.	005384 L	Białka-Kolonia
49.	005385 L	Ostrówek-Kolonia

Drogi powiatowe mają łączną długość 43,7 km a drogi gminne 124,92 km, w tym drogi o długości 20,05 km są drogami utwardzonymi, pozostałe odcinki są drogami gruntowymi. Siecią dróg publicznych w gminie zarządzają:

- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej,
- Urząd Gminy w Milejowie.

Tabela 4. Rozwój infrastruktury na terenie gminy Milejów

Nazwa zadania	Realizacja zadania	Podmioty uczestniczące w finansowaniu
Budowa sieci wodociągowej Łysołaje-Kolonia, Cyganka, Popławy	2004-2006	Gmina , ZPORR
Budowa sieci wodociągowej w Kajetanówce	2006-2008	Gmina, ZPORR
Budowa sieci kanalizacyjnej w Milejów i Milejów-Osada	2005-2006	Gmina , ZPORR

Budowa infrastruktury turystycznej, wytyczenie szlaków na rzece Wieprz oraz ścieżek rowerowych	2005-2006	Gmina , ZPORR
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	2006-2008	Gmina , ZPORR
Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury Milejów-Osada	2005-2006	Gmina , ZPORR
Budowa ujęcia w Białce	2005-2008	Gmina , ZPORR
Budowa chodnika Szpital-Szkoła w Jaszczowie	2005-2007	Gmina, Powiat

Przez teren gminy od miejscowości Łysołaje do miejscowości Starościce przebiega dwutorowa linia kolejowa relacji Lublin – Chełm – Dorohusk. Druga linia kolejowa dla ruchu towarowego biegnie z miejscowości Jaszczów do Kopalni Węgla Kamiennego w Bogdanie. W miejscowości Jaszczów umiejscowiona jest węzłowa stacja kolejowa dla ruchu pasażerskiego i towarowego.

Biorąc pod uwagę podział Polski na jednostki fizyczno-geograficzne, obszar gminy Milejów położony jest na terenie: mezoregionu Płaskowyżu Świdnickiego należącego do makroregionu Wyżyny Lubelskiej oraz mezoregionu Obniżenia Dorohuckiego będącego częścią makroregionu Polesia Wołyńskiego. Położenie gminy na obszarze dwóch jednostek fizyczno-geograficznych powoduje, że rzeźba terenu jak i budowa geomorfologiczna jest zróżnicowana.

Gmina Milejów na tle podziału fizyczno – geograficznego wg Kondrackiego

Stanowiące znaczną część gminy Obniżenie Dorohuckie stanowi mało urozmaicony obszar o niewielkich deniwelacjach terenu sięgających kilku metrów, wzniesioną od około 175 do 185 m.n.p.m. Charakterystycznymi elementami krajobrazu są rozległe, płytkie obniżenia terenu zajęte przez torfowiska i podmokłe łąki. Podłoże obszaru budują margle i kreda piaszczysta, nadbudowane cienką warstwą utworów czwartorzędowych w postaci mułków, piasków, torfów akumulacji rzecznej i jeziornej. Ponadto licznie występują formy krasu powierzchniowego, przede wszystkim leje krasowe i różnej wielkości zagłębienia

bezodpływowe. Elementem który wyróżnia zachodnią część Obniżenia Dorohuckiego jest dolina rzeki Wieprz. Rzeka silnie meandruje tworząc starorzecza szczególnie w północnej i południowej części gminy.

Płaskowyż Świdnicki usytuowany jest na wysokości od 180 do ponad 195 m.n.p.m. Jest to dość monotonna, falista powierzchnia denudacyjna ścinająca margle górnokredowe. W sąsiedztwie doliny Wieprza utwory kredy nadbudowane są lessami o miąższości 8 metrów, tutaj rzeźba terenu jest bardziej urozmaicona.

Pokrywa glebowa gminy jest zróżnicowana pod względem typów i klas bonitacyjnych. Wynika to przede wszystkim ze zróżnicowania litologicznego skał podłoża, zmienności lokalnych warunków hydrologicznych i hydrobiologicznych.

Na terenie gminy Milejów wyróżniamy następujące typy gleb:

- gleby płowe - ok. 25% powierzchni użytków rolnych gminy, wykształcone przeważnie z utworów lessowych całkowitych i niecałkowitych, podścielonych piaskiem słabo gliniastym, gliną bądź skałą wapienną, występującą w małych lub większych konturach rozrzuconych na terenie całej gminy,
- gleby brunatne właściwe - ok. 11% powierzchni użytków rolnych, wykształcone z utworów lessowych zwykłych i ilastych całkowitych i niecałkowitych podścielonych piaskami, gliną lub na skale wapiennej, występują w mniejszych lub większych konturach rozmieszczonych w zachodniej części gminy,
- gleby brunatne wylugowane (wraz z brunatnymi kwaśnymi) - ok. 29% powierzchni użytków rolnych gminy, wykształcone z utworów lessowych niecałkowitych podścielonych piaskami lub skałą wapienną. Część z nich wytworzyła się z głębokich piasków gliniastych zalegających na piasku luźnym lub glinie lekkiej, gleby brunatne sąsiadują z płowymi i stanowią niespełna 66% powierzchni użytków rolnych gminy,
- czarne ziemie właściwe i zdegradowane - ok. 8% powierzchni użytków rolnych, wykształcone z głębokich niecałkowitych piasków gliniastych, glin pylastych bądź pyłów podścielonych piaskiem lub skałą wapienną. Występują głównie w obniżeniach terenu w zachodniej części oraz na niewielkich powierzchniach we wschodniej części gminy,
- mady - ok. 14% powierzchni użytków rolnych, wykształcone z osadów aluwialnych pływowych zwykłych i ilastych, jak również ze średnio głębokich piasków gliniastych z piaskiem luźnym w podłożu. Występują w dolinie Wieprza i jego dopływów,
- gleby torfowe - ok. 9% powierzchni użytków rolnych gmin, wykształcone na niskich i dolinowych torfach. Występują w wąskich konturach wzdłuż lessowej krawędzi jak również w większych konturach we wschodniej części doliny wieprza,
- gleby murszowo - mineralne - ok. 2% powierzchni użytków rolnych gminy, wykształcone z płytkich torfów podścielonych piaskiem luźnym,
- gleby mułowo - torfowe - ok. 0,2% powierzchni użytków rolnych gminy występują na styku gleb torfowych z glebami aluwialnymi,
- gleby glejowe - ok. 0,3% powierzchni użytków rolnych gminy, występują w niewielkich konturach gminy głównie w obniżeniach z wysokim poziomem wód gruntowych.

Gleby zachodniej części gminy należą do najlepszych w całym powiecie łęczyńskim. Dominują gleby pseudobielicowe i brunatne utworzone na lessach i zwietrzelinach kredowych. Są to przeważnie gleby gruntów ornych II i III klasy bonitacyjnej. We wschodniej części gminy występuje mozaika różnych typów gleb, wśród których wyróżnia się gleby łąk i pastwisk, utworzone na gruntach organicznych. Na gruntach ornych występują przede wszystkim gleby brunatne i pseudobielicowe utworzone na piaskach i piaskach gliniastych. W większości należą one do IV, V i VI klasy bonitacyjnej.

Tabela 5. Użytkowanie terenu w gminie Milejów (wg SP Łączna)

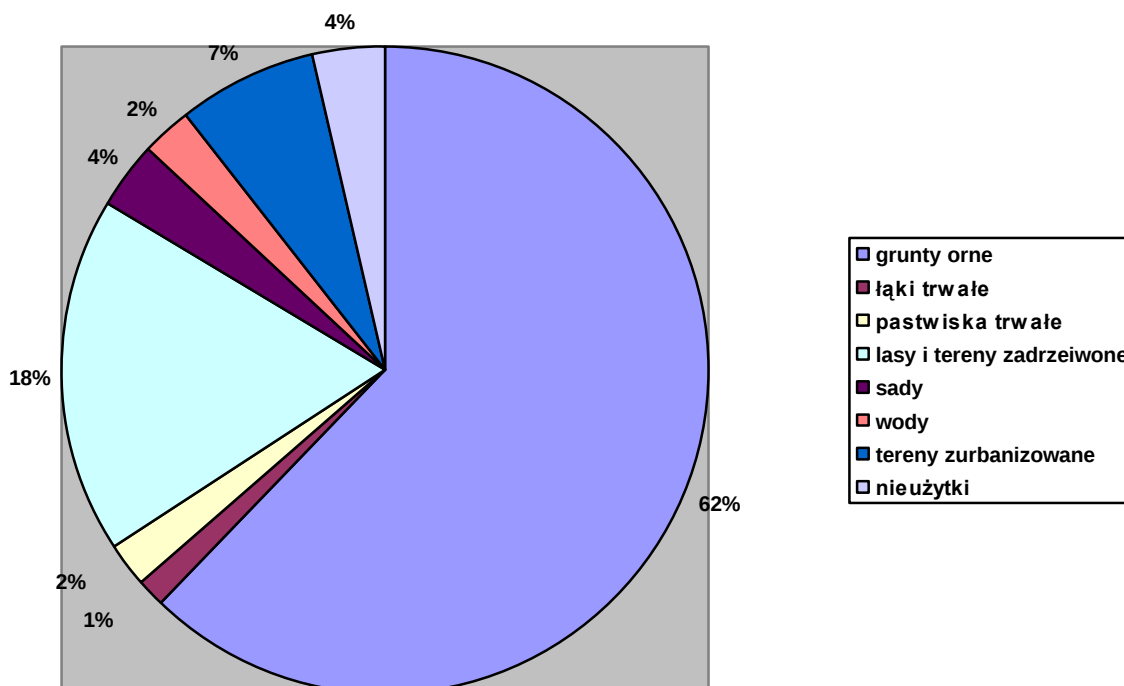
Rodzaj użytku	Grunty rolne					Lasy	Tereny zurbanizowane	Wody	Nieużytki
	Ogółem	Grunty orne	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Sady				
Pow. (ha)	8532	6027	1869	261	346	1720	692	14	378

Ogółem powierzchnia użytków 11 566 ha

Gleby gminy Milejów są w niewielkim stopniu podatne na erozję wodną. Zagrożenie erozją silną i umiarkowaną praktycznie nie występuje na terenie gminy (obejmuje około 0,5% gruntów rolnych), natomiast 70% gruntów rolnych jest pod wpływem występowania erozji słabej, nie mającej dużego znaczenia na wykorzystanie rolnicze i sposób użytkowania tych gruntów. Gleby objęte erozją słabą nie wymagają zabiegów przeciwoerozyjnych, a straty zmywania gleby z poziomu orno-próchnicznego są łatwo wyrównywane przez zabiegi uprawowe.

Rolnictwo i gospodarka leśna

Zalesianie zwiększa istniejące zasoby leśne oraz staje się narzędziem ochrony przyrody i krajobrazu, wzmacnia i poszerza ochronną funkcję lasów w stosunku do wody i gleby, ogranicza skutki „efektu cieplarnianego” i przeciwdziała globalnym zmianom klimatu, podnosi walory estetyczne, rekreacyjne środowiska, rekultywuje obszary skażone i zdegradowane. Zwiększanie udziału lasów odbywa się obecnie w oparciu o ustawę *o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia* z dnia 8 czerwca 2001 r. (Dz. U. Nr 73, poz. 764 z późn. zmianami).

Rysunek 1. Procentowy rozkład form użytkowania terenu na obszarze gminy Milejów

3. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

Analizując stan środowiska w gminie Milejów brano pod uwagę stan i jakość powietrza atmosferycznego, gleby, wody powierzchniowe i podziemne. Ocenie zostały poddane zasoby naturalne, zagrożenia związane z zanieczyszczeniami środowiska, hałasem, emisją pyłów i gazów do atmosfery, niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym oraz przeanalizowano stan gospodarki wodno-ściekowej, której kondycja wpływa zarówno na wody powierzchniowe jak i gruntowe. Scharakteryzowano ponadto elementy przyrody żywej i nieożywionej.

3.1. Powietrze atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne jest to mieszanina gazów oraz cząstek stałych, z których składa się atmosfera ziemską. Wszelkie substancje nie będące jego naturalnymi składnikami bądź będące jego naturalnymi składnikami lecz występujące w stężeniach przekraczających dopuszczalne normy, uznaje się jako zanieczyszczenia.

Do najważniejszych zanieczyszczeń mających wpływ zarówno pośredni jak i bezpośredni na stan środowiska należą: popioły lotne, sadza, stałe związki organiczne, azbest, pestycydy, gazy – tlenki siarki, azotu, węgla, węglowodory, ozon, fluor oraz zanieczyszczenia biologiczne – mikroorganizmy, bakterie, makroorganizmy np. grzyby.

Zanieczyszczenia powietrza najsilniej są odczuwalne na terenach aglomeracji miejskich oraz obszarach wysoce uprzemysłowionych. Emisje zanieczyszczeń do powietrza należy podzielić w zależności od źródła emisji. Powszechnie wyróżnia się:

- emisję „wysoką”, która odbywa się z wysokich kominów zakładów przemysłowych, zakładów wytwarzania energii cieplnej, elektrowni węglowych,
- emisję „liniową” tzw. komunikacyjną, pochodzącą z pojazdów poruszających się po trasach komunikacyjnych,
- emisję „niską”, która powstaje najczęściej w terenach zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej.

3.2. Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego

Na terenie powiatu łęczyńskiego nie prowadzi się obecnie pomiarów jakości powietrza atmosferycznego. Stacja regionalnego monitoringu powietrza Wojewódzkiej Stacji Epidemiologicznej, działająca w Łęcznej została zlikwidowana w roku 2002. najbliższe położone, obecnie działające stacje monitoringu powietrza znajdują się na terenie miasta Lublina i Świdnika. Wyniki pomiarów z tych stacji nie są jednak reprezentatywne dla obszaru powiatu łęczyńskiego.

Dopuszczalne stężenia średnioroczne (D_a), określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r., (Dz. U. Nr 87, poz. 796) wynoszą:

- dla NO_2 $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- dla SO_2 $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (obowiązuje od 1.01.2003 r.)
- dla pyłu zawieszonego $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Dopuszczalne stężenia dobowe (D_{24}) wynoszą:

- dla SO_2 $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- dla pyłu zawieszonego PM_{10} $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Dopuszczalne stężenie godzinowe (D_1) wynosi:

- dla NO_2 $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Pod względem czystości powietrza gmina Milejów podobnie jak cały powiat Łęczyński należy do jednego z 19 obszarów województwa lubelskiego, który zaliczono do strefy A (najlepsza jakość powietrza), co oznacza, że na obszarze gminy nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń dla siedmiu podstawowych rodzajów zanieczyszczeń: C_6H_6 , NO_2 , SO_2 , Pb , CO , O_3 , pył zawieszony PM_{10} .

Wielkość emisji zanieczyszczeń ulega zmniejszeniu z roku na rok. Wynika to, głównie z wyposażenia źródeł emisji w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń, ze zmian w produkcji w wielu zakładach przemysłowych, stosowania paliw stałych o lepszych parametrach oraz z zastąpienia paliw stałych ciekłymi i gazowymi. Ponadto ograniczenie zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z procesów spalania paliw wynika z modernizacji kotłowni. Celem polepszenia jakości powietrza trzeba również systematycznie dokonywać nowych nasadzeń trwałych drzew i krzewów, jak i dbać o stan zieleni już istniejącej.

3.3. Hałas komunikacyjny

Na terenie gminy Milejów przebiega 1 droga wojewódzka nr 829 Łęczyzna - Biskupice, jest to droga o średnim natężeniu ruchu. Ponadto znajduje się 10 dróg powiatowych o średnim natężeniu ruchu.

Tabela 6. Wykaz dróg o średnim natężeniu ruchu (wg ZDP Łączna)

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi na terenie gminy (km)
2015 L	Łańcuchów-do drogi wojewódzkiej nr 829	3,225
2016 L	Wólka Łańcuchowska-Łańcuchów	4,366
2021 L	Zalesie-Kajetanówka	4,592
2023 L	Starościce-Jaszców	5,594
2022 L	Zalesie-Cyganka	3,673
2025 L	Cyganka-Łysołaje	5,992
2026 L	Łysołaje	0,465
2027 L	Jaszców-Białka-Zgniła Struga	10,140
2028 L	Białka	9,977
2024 L	Jaszców-Stacja Kolejowa Jaszców	2,000

Sieć komunikacyjną gminy stanowi także 49 dróg gminnych o średnim natężeniu ruchu.

Źródłem emisji hałasu do środowiska jest również ruch kolejowy. W gminie Milejów przebiega około 4 km odcinek dwutorowej linii kolejowej Lublin-Chełm-Dorohusk z odgałęzieniem do Zamościa. Na odcinku tym w ostatnich latach badania natężenia hałasu nie były prowadzone. Hałas związany z ruchem pociągów może stanowić uciążliwość dla mieszkańców miejscowości Starościce i Jaszców, szczególnie budynków mieszkalnych położonych w pobliżu torowiska. Należy zaznaczyć, iż natężenie ruchu pociągów na omawianej trasie w ostatnich latach wykazuje wyraźną tendencję malejącą, dotyczy to szczególnie ruchu towarowego.

Jednotorowa linia kolejowa Jaszców-Bogdanka jest linią o znaczeniu lokalnym obecnie użytkowaną głównie do transportu węgla. Ruch pociągów odbywa się tu z niewielką częstotliwością oraz z małymi prędkościami, nie stwarzając istotnego zagrożenia dla środowiska akustycznego.

Monitoringiem w zakresie badania poziomu hałasu nie objęta została żadna droga.

Podsumowując stan klimatu akustycznego gminy Milejów, należy przyjąć wnioski, iż zanieczyszczenie hałasem komunikacyjnym kształtuje się na niskim poziomie.

3.4. Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłem pól elektrycznych w środowisku są układy wytwarzania, przesyłu (przez napowietrzne linie elektroenergetyczne) i rozdziału energii elektrycznej, anteny nadawcze (np. stacje bazowe telefonii komórkowej), a także odbiorniki (np. radary). Obowiązujące w Polsce zasady ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z 5 listopada 1980 r. oraz w zarządzeniach Ministra Górnictwa i Energetyki z 28 stycznia 1985 r. i Ministra Łączności z 26 marca 1986 r. wprowadzają strefy ochronne pierwszego stopnia ($E > 10 \text{ kV/m}$) i drugiego ($1 \text{ kV} < E < 10 \text{ kV/m}$). Promieniowanie elektromagnetyczne zaliczymy jako rodzaj promieniowania sztucznego. Zagrożenie wynikające z promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego jest wysokie w przypadku stacji o wysokiej mocy nadawczej. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym sprowadza się głównie do takiego usytuowania anten stacji nadawczych, aby dla danych parametrów nadawania docierające pola elektromagnetyczne były całkowicie bezpieczne dla ludzi i środowiska.

Na terenie gminy Milejów nie występują żadne obiekty mogące znacząco oddziaływać na otoczenie przez promieniowanie i emisję pola elektromagnetycznego. Przez gminę przechodzą sieci elektroenergetyczne:

- WN /wysokiego napięcia/-długość 10,880 km

- SN /średniego napięcia/-długość 97,365 km
- NN /niskiego napięcia/-długość 244,922 km

Na terenie gminy nie występuje linia energetyczna najwyższego napięcia, która charakteryzuje się największym oddziaływaniem na środowisko.

Innego rodzaju zagrożenia mogą pochodzić z zewnątrz obszaru gminy. Bliskość Kopalni Węgla Kamiennego „Bogdanka”, oddalonej ok. 15 km na północny wschód od Milejowa, może mieć w przyszłości niekorzystny wpływ na stan środowiska gminy Milejów, szczególnie w zakresie zanieczyszczeń powietrza oraz stosunków wodnych.

3.5. Gospodarka wodno – ściekowa

Stopień zwodociągowania w poszczególnych miejscowościach gminy jest różny. Łącznie w gminie istnieje obecnie około 80 km sieci wodociągowej. Projektuje się rozbudowę sieci wodociągowej o łączną długość około 64,0 km.

Tabela 7. Gospodarka wodna w gminie Milejów (wg danych UG)

Gmina Milejów	Gospodarka wodna					
	Komunalne ujęcia wody				Sieć wodociągowa	
	Ilość ujęć	Stopień zwodociągowania (% ludności)	Lokalizacja ujęcia	Pobór w 2004 r. (m ³)	Istniejąca (km)	Projektowana (km)
	2	48,0	Wólka Łańcuchowska Jaszców PKP		80,0	- 64,0
			Razem	87 900	80,0	64,0

Na terenie gminy Milejów istnieje jedna oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o łącznej przepustowości 7 260 m³/d.

Tabela 8. Gospodarka ściekowa gminy Milejów (wg PPGO)

Gmina Milejów	Gospodarka ściekowa						
	Oczyszczalnia					Kanalizacja istniejąca w km	Odbiornik ścieków oczyszczonych
	Nr obiektu na mapie	Lokalizacja	Typ	Przepustowość (m ³ /d)	Ilość ścieków (m ³ /2004)		
	10	Milejów-Osada	MB	7 260	81 020	3,3	rzeka Wieprz

3.6. Wody powierzchniowe

Obszar całej gminy Milejów leży w dorzeczu Wieprza. Jest to rzeka przecinająca gminę na osi północ-południe. Odznacza się dużym stopniem naturalności z silnie meandrującym korytem o szerokości dochodzącej do 2 km i licznymi starorzeczami. Na obszarze gminy do Wieprza uchodzi kilka niewielkich rzek: Białka, Mogielnica, Cyganka oraz kilka krótkich cieków wodnych, które jednak nie posiadają istotnego znaczenia hydrologicznego. W 2004 r. badany był stan czystości wieprza w dwóch punktach

pomiarowych na terenie gminy Milejów: Jaszczów i Łańcuchów. Ogólna ocena z tych pomiarów zakwalifikowała rzekę do klasy NON (poza klasą).

W zachodniej części gminy występują małe zbiorniki wodne pochodzenia krasowego. Obecnie znajdują się w końcowej fazie eutrofizacji.

3.7. Wody podziemne

Gmina Milejów należy do dość zasobnych w wody podziemne, są to wody dobrej jakości. Część gminy po wschodniej stronie doliny Wieprza leży w obrębie GWZP 407-Niecki Lubelskiej (Chełm-Zamość), natomiast część po zachodniej stronie doliny rzeki należy do obrębu GZWP 406-Niecki Lubelskiej (Lublin). Cały omawiany obszar gminy znajduje się w podziemnej zlewni Wieprza.

Środowiskiem wód podziemnych głównego poziomu użytkowego są utwory kredowe oraz czwartorzędowe, których warstwy wodonośne pozostają generalnie w łączności hydrologicznej. Są to wody szczelinowo-porowe i porowe o zwierciadle napiętym lub swobodnym. Występują one na głębokości od ponad 20 m na Płaskowyżu Świdnickim do poniżej 5 m w dolinie Wieprza. Głównym elementem drenażu podziemnego jest dolina rzeki Wieprz. Lokalnie na obszarach zabagnionych uwidacznia się przewaga drenażu ewapotranspiracyjnego.

Studnie ujęć wodnych czerpią wodę przede wszystkim z utworów czwartorzędowych. Gmina leży w obszarze bilansowym Wieprz (symbol B 11) a zasoby dyspozycyjne komunalnych ujęć wodnych wynoszą 135,7 m³/dobę. Największymi poborcami wody w gminie Milejów są dwa ujęcia komunalne:

1. Ujęcie Wólka Łańcuchowska (13 300 m³/d poboru wody w 2002 r.)
2. Ujęcie Jaszczów PKP (18 700 m³/d poboru wody w 2002 r.)

Największym poborcą wody na cele przemysłowe jest Fructo-Maj sp. z o.o. ZPOW w Milejowie, dla którego średni pobór wody w okresie ostatnich 5 lat wynosił od ok. 1200 do 2200 m³/d. Zasoby z ujęć komunalnych są wykorzystywane dla potrzeb mieszkańców a zasoby zakładu produkcyjnego Fructo-Maj sp z o.o. wykorzystywane są w produkcji opierającej się na przetwórstwie owoców i warzyw ze znaczącym udziałem wody w procesie produkcji.

3.8. Analiza zagrożeń wynikających z gospodarki wodno-ściekowej

Z większości obszaru gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. W wielu przypadkach są one wykonane niezgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, wskutek czego zanieczyszczenia przenikają do wód powierzchniowych i podziemnych. Innym ogniskiem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są wody spływające z rejonów pól uprawnych. Powodem takiego stanu rzeczy jest fakt, iż na terenie gminy rolnictwo posiada charakter intensywny o wysokiej wydajności plonów do czego przyczynia się między innymi stosowanie nawozów mineralnych azotu, fosforu. Powodują one powstawanie w środowisku wodnym substancji biogennej, które wpływają na zwiększenie eutrofizacji zarówno cieków płynących jak i stojących.

4. POWIERZCHNIA TERENU

4.1. Użytkowanie gruntów

Gleby zachodniej części gminy należą do najlepszych w całym powiecie łęczyńskim. Dominują gleby pseudobielicowe i brunatne utworzone na lessach i zwietrzelinach kredowych. Są to przeważnie gleby gruntów ornych II i III klasy bonitacyjnej. We wschodniej części gminy występuje mozaika różnych typów gleb, wśród których wyróżnia się gleby łąk i pastwisk, wytworzone na gruntach organicznych. Na gruntach ornych występują przede wszystkim gleby brunatne i pseudobielicowe wytworzone na piaskach i piaskach gliniastych. W większości należą one do IV, V i VI klasy bonitacyjnej.

4.2. Przeobrażenia gleb

Na terenie województwa lubelskiego, gleby użytków rolnych są stale monitorowane przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Lublinie. Monitoring gleb gminy Milejów prowadzony jest okresowo. Miejsca poboru prób wybierane są losowo ale często w obszarach gdzie przypuszczalnie mogło dojść do skażenia, degradacji gruntu.

Degradacja chemiczna

Gleba jest bardzo dobrym miernikiem długookresowego zanieczyszczenia środowiska. Chemiczna degradacja gleb spowodowana jest najczęściej imisją chemicznych zanieczyszczeń na powierzchni ziemi, niewłaściwym nawożeniem użytków rolniczych oraz naturalnymi, niekorzystnymi procesami fizykochemicznymi, chemicznymi i biochemicznymi zachodzącymi w środowisku glebowym. Nadmierne zakwaszenie jest jedną z najważniejszych form chemicznej degradacji gleb, nie tylko w Województwie Lubelskim, ale także w Polsce. Na Lubelszczyźnie około 3/4 gleb wykazuje odczyn kwaśny i silnie kwaśny. Główną przyczyną są naturalne procesy powodujące zakwaszenie gleb, a ich nasilenie zależy od charakteru skał macierzystych. Obecnie, oprócz naturalnych przyczyn, coraz większego znaczenia nabierają czynniki antropogeniczne, a przede wszystkim gazowe zanieczyszczenia powietrza (SO_2 , NO_x , HF) i stosowanie nawozów mineralnych, zwłaszcza azotowych i potasowych.

Tabela 9. Stan zakwaszenia gleb (wg POŚ dla woj. lubelskiego)

Gleby	Województwo Lubelskie	Gmina Milejów
Bardzo kwaśne	61,5	37,4
Kwaśne	28,0	9,7
Pozostałe	10,5	59,9

Erozja gleb

Erozja występująca na terenie gminy w większości ma charakter erozji wodnej i wietrznej. Zagrożenie gruntów rolnych wzmożoną erozją posiadają gleby lessowe, bardzo silnie podatne na spłukiwanie powierzchniowe.

Podsumowując rozdział należy stwierdzić, iż gleby gminy Milejów są stosunkowo mało przekształcone pod względem chemicznym.

4.3. Surowce mineralne

Na terenie gminy znajduje się nieczynna kopalnia kruszywa naturalnego (piasek) w Jaszczowie-Kolonii. Zlokalizowana jest ona w zasięgu granic Parku Krajobrazowego na gruntach klas V i VI. Wydobycia zaprzestano w 2002 r., natomiast koncesja wygasła w grudniu 2004 r. Łączna powierzchnia odkrywki wynosi 1,4 ha. Miąższość złoża wynosiła 5 m, przy czym w następstwie wydobycia surowca powstało wyrobisko o głębokości od 2 do 3 m.

4.4. Gospodarka odpadami

4.4.1. Sektor komunalny

Odpady komunalne, powstające na terenie gminy Milejów, wytwarzane są w przeważającej części w obszarach o skoncentrowanej zabudowie. Główny strumień odpadów komunalnych wytwarzany jest w miejscowości Milejów. Odpady wytworzone na terenie miejscowości stanowią 40% ogólnego strumienia odpadów powstających na terenie gminy. Natomiast na pozostałym terenie gminy strumień odpadów komunalnych w ogólnym strumieniu odpadów wynosi 60%. Łączna ilość odpadów komunalnych wytworzona w 2004 roku na terenie gminy Milejów wynosi około 644,08 Mg. Ilość odpadów wytworzona na terenie miejscowości Milejów wynosi około 290,9 Mg. Natomiast odpady powstające na pozostałym obszarze gminy to 353,18 Mg.

Tabela 10. Ilość zebranych i odzyskanych odpadów komunalnych w 2004 r. (wg ankiet własnych)

Nazwa odpadu	Kod odpadu	Ilość zebranych odpadów (Mg)	Odzysk odpadów opakowaniowych ze strumienia odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Milejów (Mg)
Odpady komunalne zmieszane	20 03 01	566,08	67
Nieprzekompostowane frakcje odpadów pochodzenia zwierzęcego i roślinnego	19 95 02	30	-
Inne odpady nie ulegające biodegradacji	20 02 03	48	-

Odpady niebezpieczne, znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych to najczęściej zużyte baterie, lampy jarzeniowe, przeterminowane lekarstwa, farby, kleje i lakiery.

W chwili obecnej nie jest możliwe dokładne określenie ilości odpadów niebezpiecznych znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych, dlatego przyjęto, iż w ciągu roku w strumieniu odpadów komunalnych odpady niebezpieczne stanowią około 1% ogólnej masy (objętości) odpadów komunalnych. Przyjęto, że na terenie gminy Milejów powstało w ciągu roku 2004 około 6,44 Mg odpadów niebezpiecznych, na terenie miejscowości Milejów 2,90 Mg, na terenie pozostałych miejscowości gminy około 3,53 Mg.

Odpady z innych źródeł takie jak osad ściekowy powstają na terenie gminy. Prognozuje się, iż ilość osadów ściekowych w latach 2006 – 2015 wyniesie ok. 420 Mg s.m. Taka ilość wytworzonych osadów ściekowych jest spodziewana po przeprowadzeniu akcji skanalizowania gminy i wprowadzeniu zorganizowanego systemu oczyszczania ścieków.

Dokładna ilość wytworzonych odpadów w postaci padłych zwierząt jest niemożliwa do ustalenia z uwagi na brak prowadzonej ewidencji w tym zakresie.

Na terenie gminy znajdują się cmentarze o łącznej powierzchni 4,42 ha. Ilość odpadów wywożonych z cmentarzy wyniosła 12 Mg w 2004 r. Tereny zielone /parki/ utrzymywane regularnie zajmują w gminie ok. 1,15 ha. Ilość odpadu z w/w obiektu wynosi ok. 1,14 Mg. Odpady ze sprzątania i utrzymania tych terenów zagospodarowywane są na miejscu zbiórki.

Odpady komunalne zbierane są w sposób nie segregowany.

Tabela 11. Pojemniki do gromadzenia odpadów

Gmina Milejów	% mieszkańców objętych zbiórką odpadów	Typ i ilość pojemników na odpady
	90	Pojemniki 120 l - (750 szt.), 240 l - (800 szt.), 1100 l - (25szt.)

4.4.2. Sektor gospodarczy

Dane umożliwiające przeprowadzenie analizy zaczerpnięto z ankiet przedłożonych wytwórcom odpadów którzy posiadali zezwolenie na ich wytwarzanie.

Największą grupę odpadów wytworzonych na terenie gminy Milejów stanowiły odpady 02 03 80 w postaci wyłoków, osadów i innych odpadów z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 12 03 80) z zakładu przemysłowego Fructo-Maj.

Łącznie na terenie gminy Milejów wytworzono w 2004 roku 9 960,65 Mg odpadów z sektora gospodarczego. W tym odpadów o charakterze komunalnym 566,08 Mg.

Tabela 12. Ilość i źródła powstawania odpadów w sektorze gospodarczym (wg ankiet własnych)

Kod odpadu	Nazwa odpadu	Ilość wytworzona w 2004 r. w Mg
20 03 01	Odpady komunalne zmieszane	566,08
19 05 02	Niekompostowane frakcje odpadów pochodzenie zwierzęcego i roślinnego	30
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	48

Dość wysoka ilość odpadów wytworzonych w sektorze gospodarczym wynika z faktu zlokalizowania dużego zakładu przemysłowego Fructo-Maj sp. z o.o. Granice Zakład w Milejowie.

4.4.3. Odpady niebezpieczne

Ze względu na to, że odpady niebezpieczne stanowią szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska, gospodarka nimi wymaga szczególnej kontroli. Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych są zakłady przemysłowe (małe, średnie i duże przedsiębiorstwa), obiekty infrastruktury oraz gospodarstwa domowe.

Odpady niebezpieczne pochodzące z sektora gospodarczego są wykorzystywane na miejscu lub przekazywane zewnętrznym odbiorcom w celu ich odzysku lub unieszkodliwienia.

Obecnie w gminie Milejów nie istnieje zorganizowany system gospodarki odpadami niebezpiecznymi w sektorze komunalnym.

Odpady niebezpieczne wytwarzane na terenie gminy pochodzą głównie ze strumienia odpadów z sektora gospodarczego.

Tabela 13. Bilans odpadów niebezpiecznych dla gminy Milejów (wg ankiet własnych)

Kod odpadów	Nazwa odpadów	Ilość wytworzonych w Mg w 2004 r.
18 01 06	Chemikalia w tym odczynniki chemiczne zawierające substancje niebezpieczne, przeterminowane i wycofane z zastosowania leki	0,05
20 01 21	Lampy fluoroscencyjne i inne odpady zawierające rtęć (termometry)	0,137
09 01 01	Wodne roztwory wywoływacza	1,00
09 01 04	Wodne roztwory utrwalacza	1,20
18 01 03	Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny, oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiały genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądzenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt z wyłączeniem 180180 i 180182	0,11
13 02 08	Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	2,0
16 02 13	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 160209-160212	0,100
Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych		6,44
Razem		11,04

Największą ilość odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w 2004 roku stanowią wodne roztwory utrwalacza 09 01 04. Wszystkie w/w odpady powstały w sektorze gospodarczym. Odpady niebezpieczne wytworzone w strumieniu odpadów komunalnych stanowią 6,44 Mg.

4.5. Charakterystyka terenów przemysłowych

Największym zakładem przemysłowym na terenie gminy Milejów jest „Fructo–Maj” sp. z o.o. ZPOW Milejów, który działa w branży przetwórstwa owoców i warzyw od 1990 roku.

4.6. Charakterystyka terenów rolniczych

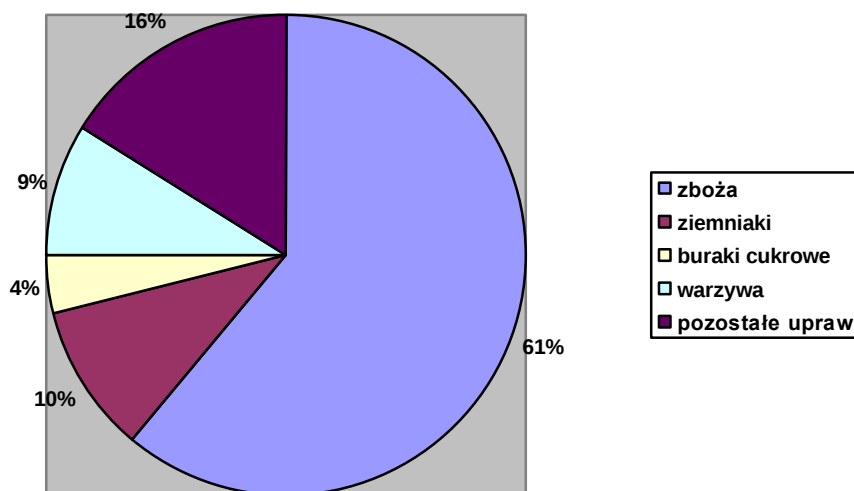
Do podstawowych rodzajów użytków rolnych zalicza się grunty orne, sady, łąki i pastwiska.

Tabela 14. Powierzchnia i użytkowanie gruntów w gminie Milejów

Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)
Użytki rolne, w tym:	
Grunty orne	6027
Sady	346
Łąki	1869
Pastwiska	261

Tereny zadrzewione i lasy stanowią ok. 1805 ha, drogi 257 ha, koleje 104 ha.

Rysunek 2. Procentowy udział upraw w gminie Milejów

Dominującą grupą upraw są zboża, których udział w ogólnej powierzchni zasiewów wynosi 61 %. Na terenie gminy funkcjonuje kilka gospodarstw sadowniczych. Rolnicy produkują znaczną ilość owoców (jabłka, wiśnie, truskawki, maliny) i warzyw (pomidory, ogórki, cebula, papryka).

4.7. Zmiany środowiskowe w gminie

W obrębie gminy Milejów nie stwierdzono istotnych zmian związanych ze środowiskiem.

Istnieje natomiast realne zagrożenie pogorszenia stanu jakości wód podziemnych w przypadku nie podjęcia środków zaradczych, polegających na uporządkowaniu systemu gospodarki ściekowej. Ponadto należy zwrócić uwagę na zmiany zachodzące wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Występuje tam zagrożenie przekroczenia progowych dopuszczalnych poziomów hałasu a także znaczny wzrost emisji liniowej zanieczyszczeń do powietrza.

4.8. Synteza danych o środowisku

Jakość i stan przekształcenia poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego na obszarze gminy jest zróżnicowany i wykazuje dużą zmienność terytorialną.

Do elementów znacznie zmienionych należy zaliczyć:

- wody powierzchniowe (zmiany hydrograficzne, melioracja, regulacja, zanieczyszczenie),
- płytko występujące wody gruntowe (zanieczyszczenie, obniżenie zwierciadła),
- szatę roślinną,
- gleby (zmiany struktury i chemizmu w wyniku użytkowania rolniczego).

Do elementów niezmienionych lub zmienionych w niewielkim stopniu należy zaliczyć:

- powietrze atmosferyczne,
- głębokie wody podziemne,
- środowisko akustyczne.

W ostatnich latach występują pozytywne zmiany w zakresie:

- ochrony flory i fauny (powiększenie liczby i arealu obiektów chronionych, nowe projekty ochrony),
- renaturalizacji niektórych obszarów (przywrócenie naturalnych stosunków wodnych, reintrodukcja niektórych gatunków),
- poprawy jakości wód powierzchniowych (modernizacja oczyszczalni, rozbudowa kanalizacji),
- bardziej oszczędnego gospodarowania wodami podziemnymi,
- uporządkowania gospodarki odpadami.

5. FLORA I FAUNA

Obszar gminy Milejów wykazuje dość duże zróżnicowanie szaty roślinnej, zachodnia część znacznie różni się od wschodniej.

Dominującymi zbiorowiskami leśnymi są bory sosnowe oraz olsy. W sąsiedztwie doliny Wieprza najbardziej rozpowszechnione są lasy i bory mieszane. W okolicach Milejowa występują fragmenty dąbrowy świetlistej, w której swoje siedlisko znalazła turówka wonna.

Dąbrowa świetlista w okolicy Milejowa

Ekosystemy zarośli i muraw kserotermicznych występują wyłącznie na nasłonecznionych, kredowych i lessowych zboczach doliny Wieprza. Mają charakter przerywanych skupień zwartych muraw z wapniolubnymi roślinami zielnymi, reprezentującymi zbiorowiska stepowe z rzadkimi gatunkami roślin.

Łąki w dolinie Wieprza w okolicy Milejowa

Na stanowiskach bardziej wilgotnych obecne są storczyki. Miejscami występują skupienia zarośli, składających się z tarniny, derenia, róż i głogów, niekiedy z udziałem wisienki karłowatej.

5.1. Roślinność chroniona

Do ciekawszych okazów roślin objętych ochroną w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym i występujących jednocześnie w obrębie gminy Milejów należą:

Storczyk szerokolistny

Irys syberyjski

Krusz szerokolistny

Lilia złotogłów

5.2. Formy ochrony przyrody

Na obszarze gminy Milejów można wyróżnić następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy
- ochrona pomnikowa

Planowane formy ochrony przyrody:

- rezerваты przyrody
- użytki ekologiczne

Park krajobrazowy jest to przestrzennie wydzielony obszar, poddany ochronie ze względu na nieprzeciętne właściwości środowiska przyrodniczego lub wysokie walory historyczne i kulturowe. Celem jego jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w kierunkach racjonalnego gospodarowania. Grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w jego granicach, pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu, zaś ograniczenia dotyczące gospodarki rolnej i leśnej sprowadzają się do zasad racjonalnego prowadzenia tej działalności, tak, aby nie naruszała ona naturalnego układu czynników przyrodniczych i harmonii lub estetyki krajobrazu. Wokół parku może być utworzona otulina.

Podstawa prawna utworzenia Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego to uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z 1990 roku, rozporządzenie Wojewody Lubelskiego z 1998 i 2003 roku. Instytucja zarządzająca to Zarząd Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie.

Powierzchnia Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego:

- razem powierzchnia: 6261,0 ha,

w tym:

- lasy: 2509,0 ha,
- użytki rolne: 3481,0 ha,
- wody: 127,0 ha,
- powierzchnia strefy ochronnej (otulina): 11185,0 ha

Dla zachowania unikalnych walorów gminy Milejów wzdłuż rzeki w 1990 roku powstał Nadwieprzański Park Krajobrazowy. Powierzchnia parku w gminie zajmuje obszar 2460 ha, co stanowi 57% całej powierzchni parku. Położony jest nad środkowym brzegiem Wieprza u styku dwóch wielkich jednostek fizjograficznych: Wyżyny Małopolskiej i Nizy Zachodniorosyjskiego. Jest to jednocześnie umowna fizyczno – geograficzna granica między Europą Wschodnią a Zachodnią. Południowa część parku położona jest w obrębie Obniżenia Dorohuckiego – subregionu należącego do generalnie płaskiego Polesia Lubelskiego. Część północna leży na Równinie Łuszczowskiej będącej subregionem silnie urzeźbionej Wyżyny Lubelskiej.

Administracyjnie park ten leży na terytorium powiatu łęczyńskiego w obrębie czterech gmin: Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn. Nadwieprzański Park Krajobrazowy rozciąga się z południowego – wschodu ku północnemu – zachodowi na długości 25 kilometrów. Jego szerokość jest niewielka i waha się od 300 metrów do nieco ponad 2,5 kilometra. Park wyróżnia się zróżnicowanymi typami krajobrazu. Część północna obejmuje przełomowy odcinek Wieprza, który tworzy dolinę o stromych zboczach sięgających do 25 metrów

wysokości względnej. Te nasłonecznione stoki porośnięte są w znacznym stopniu roślinnością kserotermiczną, miejscami zaś ukazują się powierzchniowe utwory kredowe. Natomiast w środkowej części parku znajdują się główne kompleksy leśne, w tym bardzo cenne zbiorowiska łęgowe i olsowe w okolicach Łańcuchowa. W rejonie Milejowa obszar parku staje się zdecydowanie bardziej płaski. Rzeźbę tego terenu tworzą równiny akumulacyjne pochodzenia rzeczno-jeziornego, urozmaicone kilkoma zespołami wydm.

Nadwiprzański Park Krajobrazowy

Plan ochrony Parku zakłada zachowanie różnorodności gatunkowej flory, a zwłaszcza gatunków rzadkich w skali kraju i regionu oraz utworzenie rezerwatów i użytków ekologicznych.

Pomnik przyrody to wyróżniające się twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości pod względem naukowym, kulturowym, historycznym, pamiątkowym lub krajobrazowym, odznaczające się indywidualnymi cechami wśród innych tworów. W szczególności są to: sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, głazy narzutowe, jaskinie

Na terenie gminy występuje 9 pomników przyrody o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historycznej.

Tabela 15. Pomniki przyrody występujące na terenie gminy Milejów

Numer w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody	Lokalizacja	Rok utworzenia	Podstawa prawna	Opis obiektu wg rejestru W.K.P.(liczba w nawiasie oznacza obwód drzewa w cm na wysokości 130 cm)	Obecny stan obiektu
208	Milejów-Osada zespół dworsko-	1988	Zarządzenie Wojewody Lubelskiego Nr 56 z	Lipa drobnolistna (300)	Drzewo uszkodzone, pień u nasady wypalony

	parkowy		dn.21.10.1988. (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 14 poz.214)		
209	Milejów- Osada zespół dworsko- parkowy	1988	Zarządzenie Wojewody Lubelskiego Nr 56 z dn.21.10.1988. (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 14 poz.214)	Lipa drobnolistna (450)	Niewielkie ubytki w koronie, obiekt nie oznakowany
266	Łańcuchów gm.Milejów, zespół dworsko- parkowy	1992	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 12 z dn.11.06.1992. (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 6 poz.71)	Buk pospolity, odmiana purpurowa (350)	Drzewo zdrowe, nieuszkodzone, obiekt nie oznakowany
267	Łańcuchów gm.Milejów, zespół dworsko- parkowy	1992	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 12 z dn.11.06.1992. (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 6 poz.71)	Lipa drobnolistna (476)	Drzewo zdrowe, nieuszkodzone, obiekt nie oznakowany
293	Jaszców gm.Milejów, pozostałość parku	1993	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 13 z dn.02.08.1993 (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 11 poz.71)	Lipa drobnolistna (468)	Niewielkie ubytki i suche konary w koronie drzewa, obiekt nie oznakowany
294	Jaszców gm.Milejów, pozostałość parku	1993	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 13 z dn.02.08.1993 (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 11 poz.71)	Modrzew europejski (291)	Drzewo nieco uszkodzone w wyniku uderzenia pioruna, obiekt nie oznakowany
297	Jaszców gm.Milejów, pozostałość parku	1993	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 13 z dn.02.08.1993 (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 11 poz.71)	Dąb szypułkowy (300)	Drzewo zdrowe
295	Jaszców gm.Milejów, przy drodze Łączna- Biskupice	1993	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 13 z dn.02.08.1993	Lipa srebrzysta (440)	Drzewo zdrowe, nieuszkodzone, obiekt nie oznakowany

			(Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 11 poz.71)		
296	Łysołaje gm.Milejów, zabytkowy zespół dworsko- parkowy	1993	Rozp. Wojewody Lubelskiego Nr 13 z dn.02.08.1993 (Dz.Urz.Woj. Lub. Nr 11 poz.71)	Platan klonolistny (320)	Drzewo zdrowe, nieuszkodzone, obiekt nie oznakowany

Rezerwat przyrody to obszar stosunkowo mało zmieniony przez gospodarczą działalność człowieka, interesujący przyrodniczo, ustawowo chroniony dla zachowania jego wartości naukowych, krajobrazowych, estetycznych i dydaktycznych. Ochroną mogą być objęte wszystkie elementy przyrodnicze lub tylko niektóre.

Rezerwat „Bilsko” w okolicy miejscowości Białka, Białka-Kolonia i Zgniła Struga w gminie Milejów, obejmujący zespół torfianek z różnorodnymi zespołami roślinności wodnej i torfowiskowej, ostoja ptaków. Osobliwościami florystycznymi są: brzoza niska – *Betula humilis*, rosziczka okrągłolistna – *Drosera rotundifolia*, storczyk krwisty – *Orchis incarnata* i szerokolistny – *Orchis latifolia*, podkolan biały – *Platanthera bifolia*, grązel żółty – *Nuphar luteum*, grzybienie białe – *Nymphaea alba*, ostrożeń siwy – *Cirsium canum*, przęstka pospolita – *Hippuris vulgaris*, świbka błotna – *Triglochin palustre*, bobrek trójlistkowy – *Menyanthes trifoliata*, tojeść bukietowa – *Lysimachia thyrsoiflora*, jaskier wielki – *Ranunculus linqua*.

Rezerwat „Uroczysko Sosnowiec” w okolicy Łańcuchowa w gminie Milejów, obejmujący fragment doliny Wieprza z licznymi starorzeczami oraz lasy łęgowe i bory mieszane.

Planowane formy ochrony:

Rezerwat „Uroczysko Jezioro” w okolicy Białki w gminie Milejów, obejmujący fragment torfowiska z zespołem torfianek, ostoja ptaków.

Rezerwat „Klarów” mający na celu ochronę dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea*). W runie lasu występują rzadkie i chronione gatunki roślin: turówka leśna (*Hieracium aurantiacum*), wawrzynek wilczczyko (*Daphne mezereum*), lilia złotogłów (*Lilium malvaecolor*), podkolan biały (*Platanthera bifolia*), bodziszek czerwony (*Geranium sanguineum*), dzwonek brzoskwiniolistny (*Campanula persicifolia*), turzyca pagórkowa (*Carex motana*), turzyca cienista (*Carex umbrosa*) oraz strzępilca polska (*Kohleria grandis*). Powierzchnia planowanego rezerwatu, położonego w pobliżu miejscowości Klarów wynosi ok. 50 ha.

Na terenie gminy Milejów projektowany jest Specjalny Obszar Ochrony w ramach NATURA 2000 Dolina Środkowego Wieprza, kod obszaru PLH 060004. Ostoja obejmuje dolinę Wieprza na odcinku od Ciechanek Krzesimowskich do Milejowa. Powierzchnia obszaru wynosi 1312,1 ha. Około 60% jej powierzchni znajduje się w granicach administracyjnych gminy Milejów, około 25% w gminie Łęczna i około 15% w gminie Puchaczów. Zidentyfikowano tu 5 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 9 gatunków roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy. Znajduje się tu jedyne w Polsce stanowisko, na którym reintrodukowano pierwiosnek bezłodygowy. Obszar posiada wysokie walory krajobrazowe i jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym. Największymi zagrożeniami są: naturalna sukcesja drzew i krzewów, zalesienia zboczy doliny, które

eliminują zbiorowiska kserotermiczne, przesuszanie części łąk i torfowisk, wysoki stopień zanieczyszczenia wód Wieprza. W ramach Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego 83,2% powierzchni ostoi podlega już ochronie. W granicach projektowanego obszaru ochrony wśród zbiorowisk roślinnych przeważają łąki i pastwiska (75,43%). Lasy zajmują 15,82% powierzchni, a grunty orne jedynie 3,68%. Najważniejsze walory przyrodnicze to fragment naturalnej doliny Wieprza, ważny dla zachowania muraw kserotermicznych oraz siedlisk podmokłych i okresowo podtapianych łąk. W granicach ostoi projektuje się powołanie rezerwatu przyrody Łańcuchów (50,2ha) oraz zespołu przyrodniczo – krajoznawczego Meandry Wieprza (250 ha).

Użytek ekologiczny to forma ochrony przyrody przewidziana dla niewielkich obszarowo pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych środowisk oraz zespołów roślin i zwierząt. Użytki ekologiczne powołuje Rada Gminy lub Wojewoda. Czasami jest to wstępny etap ochrony do objęcia obiektu ochroną rezerwatową.

W przyszłości niektóre obszary cenne pod względem przyrodniczym mają zostać przekwalifikowane w użytki ekologiczne. Obszary takie znajdują się w miejscowościach: Maryniów, Wólka Bielecka i Białka.

5.3. Świat zwierzęcy

Obszar gminy Milejów charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunków dziko występujących zwierząt. Wśród nich wyróżnić należy:

- Pierścienice (pijawka lekarska)
- Owady (motyle, chrząszcze, trzmiele)
- Mięczaki (ślimak winniczek)
- Ryby (piskorz)
- Płazy (traszki, kumaki nizinne, grzebioszkki ziemne, ropuchy, rzekotki drzewne, żaby „brunatne”)
- Ptaki-najliczniej reprezentowana grupa (perkozy dwuczubie, bociany czarne, bociany białe, łabędzie nieme, myszołowy zwyczajne, jastrzębie, czajki, błotniaki stawowe, sieweczki rzeczne, rycyki, brodzie piskliwe, turkawki, połymówki, puszczyki, dzięcioły zielone, dzięcioły czarne, dzięcioły duże, zimorodki, jerzyki, skowronki, strzyżyki, świerszczaki, łożówki, jemioluszkki, dzierzba gąsiorki, pliszki siwe, oknówki, pokrzewki ogrodowe, piegża, pleszki, kopciuszki, wilgi, mysikróliki, rudziki, słowiki szare, białorzytki, paszkioty, drozdy śpiewaki, kosy, kwiczoły, sikory czubate, sikory kosnowki, sikorki ubogie, sikorki modraszki, raniuszki, remizy, grubodzioby, gile makolągwy, wróble, mazurki, dzwońce, potrzęszenie, trznadla, kowaliki, kawki, sójki, kruki, szpaki)
- Ssaki (chomiki europejskie, bobry, rzęsorki, wydry, łasice, orzesznice, wiewiórki, jeże ryjówki aksamitne, nietoperze)

Do ciekawszych okazów zwierząt objętych ochroną w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym i występujących jednocześnie na terenie gminy Milejów należą:

Bocian czarny

Bocian biały

Czajka

Karlik malutki

Gacek wielkouchy

6. TURYSTYKA I REKREACJA

Pod względem rozwoju rekreacji gmina Milejów powinna bazować na istniejącej już infrastrukturze oraz upatrywać szansę w budowie ścieżek rowerowych, które przebiegałyby przez obszary NPK. Podstawą do rozwoju turystyki i rekreacji może być również rozwój agroturystyki. Na terenie gminy istnieje gospodarstwo agroturystyczne w miejscowości Jaszczów, planowane są zaś kolejne.

Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Beaty i Krzysztofa Niewiadomskich, znajduje się na terenie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego. Gospodarstwo dysponuje 10 miejscami noclegowymi, oferuje pełne wyżywienie lub posiłki na zamówienie. Oferta jest całoroczna i mogą z niej korzystać rodziny z dziećmi a także pojedyncze osoby. Na podwórzu przygotowany jest plac zabaw dla dzieci, piaskownica, huśtawka, a w cieniu drzew stół oraz ławki. Piękny krajobraz, dużo przestrzeni, cisza i spokój oraz przyjemna atmosfera zachęca do wypoczynku. Obszerne podwórze pozwala na rozbiecie namiotu lub biwakowanie. W gospodarstwie znajduje się takie zwierzęta jak: psy, koty, gołębie, pawie i konie. Istnieje możliwość nauki jazdy konnej. Latem organizowane są przejażdżki bryczką, zimą kuligi saniami. Goście wypoczywający tutaj mogą spędzić czas nad pobliską rzeką albo na spacerach wśród łąk, pól i lasów.

Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Niewiadomskich

7. FORMY EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest jednym z głównych i podstawowych czynników gwarantujących prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa w środowisku. Główny nacisk powinien zostać położony na uświadomienie społeczeństwu zagrożeń jakie wynikają z niewłaściwej gospodarki zasobami przyrody. Należy uświadamiać i zachęcać do racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych. Wspierane i propagowane winny być działania związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Propagowanie to powinno polegać na zachęcaniu do zakładania plantacji ekologicznych, racjonalnym wykorzystaniu energii poprzez stosowanie nowoczesnych systemów termo-izolacyjnych. W działaniach edukacyjnych należy propagować model segregacji odpadów u źródła a także wspierać działania polegające na zapobieganiu powstawania odpadów. Powyższe cele edukacyjne powinny zostać osiągnięte poprzez rzetelną kampanię informacyjną przeprowadzoną za pośrednictwem plakatów i ulotek o treści ekologicznej, oraz poprzez wykłady i prelekcje które odbywać się powinny we wszystkich typach szkół oraz przedszkolach.

Realizacja zadań związanych z ochroną środowiska powinna uwzględniać udział lokalnej społeczności. Rolnicy powinni aktywnie uczestniczyć we wszystkich przedsięwzięciach urzędowo - rolniczych realizowanych na terenie ich wsi pozwalających poprawić efektywność gospodarowania oraz chronić środowisko. Do działań takich zaliczamy:

- scalanie gruntów, które zapewnia korzystniejszą strukturę obszarową gospodarstwa oraz racjonalne ukształtowanie rozłogu,
- dostosowanie docelowego sposobu użytkowania gruntów rolnych do warunków naturalnych,
- utrzymanie w stanie sprawności technicznej urządzeń melioracyjnych i przeciwerozyjnych,
- rekultywację gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku np. klęsk żywiołowych,
- wyłączenia określonych gruntów z produkcji rolnej na infrastrukturę techniczną np. na drogi dojazdowe, budowę zbiorników wodnych w celach ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej czy gromadzenia wody dla celów produkcyjnych, budowę oczyszczalni ścieków, wysypisk śmieci,
- likwidację dzikich wysypisk, zwłaszcza w lasach oraz strefach ochrony wód.

8. MONITORING ŚRODOWISKA

Monitoring środowiska może być traktowany jako system kontroli stanu środowiska, dostarczający informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Badanie stanu środowiska realizowane jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Badanie to jest systemem pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku pozwalającym na ocenę prawidłowości realizowanej polityki ekologicznej.

Należy tutaj wymienić następujące segmenty podlegające ocenie:

- monitoring wód powierzchniowych,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring wody pitnej,
- monitoring jakości powietrza,
- monitoring gleb,
- monitoring hałasu.

Aktualny stan monitoringu środowiska w gminie Milejów oparty jest na badaniach wykonywanych przez inspekcje, reprezentowane przez — Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie i Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną. Badania prowadzone są w zależności od rodzaju badanego parametru w sposób ciągły lub jednorazowo w określonym czasie.

9. MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY NA BAZIE UKAZANYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH

Podstawę rozwoju gminy Milejów stanowią walory turystyczne. Walory środowiska przyrodniczego, w szczególności urozmaicona rzeźba terenu, bogactwo szaty roślinnej i świata zwierzęcego, swoisty mikroklimat, walory estetyczne i krajobrazowe oraz niski stopień zanieczyszczenia środowiska decydują o atrakcyjności turystycznej. Użyteczność terenu dla turystyki i rekreacji warunkuje niejako rozwój określonych form ruchu turystycznego, zaś jego atrakcyjność decyduje o intensywności użytkowania. Zwiększenie bazy turystycznej, poprawa jakości, standardu i zróżnicowanie świadczonych usług stanowią czynniki, które przyczyniają się do wzrostu ruchu turystycznego.

Wykorzystanie walorów turystycznych wymaga jednak spełnienia kilku podstawowych warunków:

- powiększenia i przystosowania bazy noclegowej i gastronomicznej do wymogów współczesnego rynku turystycznego,
- atrakcyjne zagospodarowanie czasu turystów poprzez szeroką ofertę różnych form turystycznych (wymaga to m.in. budowy odpowiedniej infrastruktury technicznej np. budowa szlaków dla turystyki rowerowej, jeździeckiej, wodnej i pieszej oraz organizacji rozmaitych atrakcji turystycznych, w tym także imprez kulturalnych, sportowych i folklorystycznych).

10. CELE I SPOSOBY REALIZACJI POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY

Podstawowymi celami rozwoju gminy Milejów są:

- tworzenie jak najlepszych warunków rozwoju gospodarki i wzrostu zamożności mieszkańców regionu,
- wszechstronna poprawa warunków życia człowieka w środowisku jego zamieszkania,
- wzrost poziomu cywilizacyjnego społeczeństwa,
- rozwój gospodarczy zrównoważony ekologicznie,
- ochrona wartości dziedzictwa kulturowego,
- stała poprawa ładu przestrzennego.

10.1. Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej gminy

Zgodnie z priorytetami założonymi w II Polityce Ekologicznej Państwa jak również w programie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa lubelskiego oraz powiatowym programie ochrony środowiska dla powiatu łęczyńskiego działania prośrodowiskowe winny wymuszać osiągnięcie trzech kluczowych celów:

- zachowanie, ochrona i poprawa stanu środowiska,
- ochrona zdrowia ludzkiego,
- racjonalne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Powyższe założenia zostaną zrealizowane poprzez:

- poprawę jakości powietrza atmosferycznego,
- poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne korzystanie z zasobów glebowych,

- ochronę obszarów i obiektów przyrodniczych,
- zwiększenie lesistości gminy,
- zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- prawidłową gospodarkę odpadami.

10.1.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Zgodnie z ustawą *prawo ochrony środowiska*, ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych poziomów lub ich zmniejszanie, jeżeli poziomy te nie są dotrzymane. Minister Środowiska określa dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu oraz warunki w jakich ustala się poziomy tych substancji. Oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach, którymi są aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy oraz obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji. W poszczególnych strefach dokonuje się pomiarów jakości powietrza. Na podstawie pomiarów wskazuje się strefy, gdzie następuje przekroczenie dopuszczalnych poziomów poszczególnych substancji. Klasyfikacji stref dokonuje się ze względu na kryterium zdrowia ludzi oraz ochrony roślin. Dla stref w których nastąpią naruszenia, wojewoda w porozumieniu ze starostą, określa program ochrony powietrza, mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych.

Cel:

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez:

- ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych,
- ograniczanie wielkości tzw. niskiej emisji,
- polepszenie jakości powietrza głównie w zakresie odorów,
- ograniczanie zadymienia szczególnie w obszarach wiejskich,
- ograniczanie zagrożeń dla zdrowia ludzi związanych z zanieczyszczeniami ze źródeł komunikacyjnych.

10.1.2. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem niejonizującym

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Głównymi źródłami emisji hałasu do środowiska są obiekty przemysłowe, ruch drogowy i kolejowy.

Cel :

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska

Realizacja tego celu możliwa będzie poprzez:

- urządzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych,
- modernizację dróg,
- utworzenie terenów zieleni izolacyjnej wokół obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska,
- stosowanie technologii ograniczających emisję hałasu do środowiska.

Zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są uregulowane w Polsce przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,

prawa budowlanego, ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego i przepisami sanitarnymi, które pozwalają na kontrolowanie doboru lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych i ograniczenia ich oddziaływania na ludzi i środowisko do poziomów dopuszczalnych.

Cel:

Kontrola i ograniczanie emisji do środowiska promieniowania niejonizującego

Realizacja tego celu możliwa będzie poprzez:

- prowadzenie badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia promieniowaniem niejonizującym,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem niejonizującym.

10.1.3. Gospodarowanie wodą oraz oczyszczanie ścieków

Podstawą ochrony wód jest ustawa *prawo ochrony środowiska*. Ochrona wód polega na zapewnieniu jak najlepszej ich jakości, w tym utrzymywaniu ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej. Szczególną uwagę przywiązuje ona do ochrony wód podziemnych polegającej na zmniejszaniu ryzyka ich zanieczyszczenia poprzez ograniczanie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód. Za planowanie i realizację działań w zakresie ochrony wód odpowiedzialne są organy administracji.

Szczegółowe zasady ochrony wód powierzchniowych i podziemnych określa ustawa *Prawo wodne*. Na podstawie zapisów tej ustawy gospodarowanie wodą powinno odbywać się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględniać zasadę wspólnych interesów. Za gospodarowanie odpowiedzialni są: administracja publiczna, użytkownicy wód oraz przedstawiciele lokalnych społeczności. *Prawo wodne* reguluje m.in. zagadnienia własności wód, zasady korzystania i ochrony wód oraz zarządzania wodami, określa instrumenty zarządzania wodami. Wody podlegają ochronie, niezależnie od tego czyją stanowią własność. Celem ochrony wód jest utrzymywanie lub poprawa ich jakości, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na obszarach zalewowych, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny i w miarę potrzeb nadawały się do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, bytowania w warunkach naturalnych ryb, rekreacji oraz uprawiania sportów wodnych.

Ochrona wód polega na unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczeń wód oraz zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody.

Podstawowe cele:

- utrzymanie właściwych stosunków wodnych na obszarze gminy, w szczególności w odniesieniu do obszarów podmokłych,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowo-rolniczych,
- poprawa zaopatrzenia ludności w wodę do picia oraz minimalizacja zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych.

Najbardziej optymalnym rozwiązaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich jest podłączenie zagród wiejskich, małych zakładów produkcyjnych i budynków mieszkalnych do zbiorczych wodociągów i do kanalizacji zbiorczej zakończonej oczyszczalnią ścieków. Rozwiązanie to dotyczy osad, wsi o zwartej zabudowie oraz

funkcjonujących na tym terenie małych zakładów usługowych, przetwórczych. W przypadku rozproszonej zabudowy racjonalnym rozwiązaniem są lokalne wodociągi i przydomowe oczyszczalnie ścieków dla kilku zagród położonych blisko siebie. Przy braku możliwości podłączenia gospodarstwa/zagrody do gminnej lub lokalnej sieci kanalizacji powinno być ono wyposażone w przydomową oczyszczalnię ścieków lub szczelny zbiornik do czasowego gromadzenia nieczystości ciekłych, jeżeli ich ilość odprowadzana do tego zbiornika nie przekracza 10 m³/dobę.

10.1.4. Ochrona przyrody i krajobrazu

Podstawowym aktem prawnym, regulującym zagadnienia objęte przepisami konwencji o różnorodności biologicznej jest ustawa o *ochronie przyrody* z dnia 16 października 1991 r. Ustawa dotyczy ochrony przyrody, co oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a w szczególności:

- dziko występujących roślin i zwierząt,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk gatunków chronionych roślin lub zwierząt,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- roślin lub zwierząt, objętych ochroną na podstawie odrębnych przepisów,
- przyrody nieożywionej,
- krajobrazu.

Ochrona przyrody ma na celu:

- utrzymywanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także innych zasobów przyrody i jej składników,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Ustawa zawiera bogaty zestaw środków prawnych, których stosowanie powinno zapewnić realizację jej celów poprzez:

- uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w polityce ekologicznej państwa, programach ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju przyjmowanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego,
- obejmowanie zasobów przyrody i jej składników formami ochrony przewidywanymi ustawą lub przepisami szczególnymi,
- opracowywanie i wykonywanie planów ochrony określonych w ustawie obszarów objętych ochroną oraz programów ochrony gatunków i ich siedlisk.

Zagadnienia związane z ochroną przyrody pojawiają się i w innych ustawach, z których najważniejsze to ustawa o *lasach* z dnia 28 września 1991 r., ustawa *prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. czy też *prawo wodne* z dnia 18 lipca 2001 r.

Cel:

Ochrona obszarów i obiektów cennych przyrodniczo

Realizacja tego celu odbywać się będzie poprzez:

- wyznaczenie i udokumentowanie nowych obszarów cennych przyrodniczo,

- utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych,
- określenie sposobu korzystania z terenów objętych ochroną,
- poprawę stanu zdrowotno-sanitarnego starodrzewia, zabytkowych założeń zieleni,
- wspieranie inicjatyw porządkowania (utrzymywania czystości terenów leśnych i rekreacyjnych).

10.1.5. Ochrona lasów

Zasady korzystania z lasów i ich ochrony reguluje ustawa z dnia 28 września 1991 r. *o lasach*. Gospodarka leśna polega na urządzaniu, ochronie i zagospodarowaniu lasu, utrzymaniu i powiększaniu zasobów i upraw leśnych, gospodarowaniu zwierzyną, pozyskiwaniu określonych produktów (zwłaszcza drewna, płodów runa leśnego, zwierzyny) i sprzedaży tych produktów w stanie nieprzerobionym a także na realizacji poza produkcyjnych funkcji lasu. Do ustawy wprowadzono pojęcie „trwale zrównoważonej gospodarki leśnej” jako działalności zmierzającej do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności wypełniania wszystkich istotnych funkcji, teraz i w przyszłości, bez szkody dla innych elementów środowiska.

Cel:

Zwiększenie lesistości gminy

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez:

- zalesianie gruntów porolnych i zagrożonych erozją,
- pomoc szkoleniową i edukacyjną w zakresie pielęgnacji upraw leśnych.

Tabela 16. Preferencje zalesień gminy Milejów (wg KPZL W-wa)

Gmina Milejów	Powierzchnia w ha	Ranking środowiskowy nowy	Ranking środowiskowy stary	Numer porządkowy wg starego rankingu	Lesistość %
	11 566	14,31	14,31	1055	12,7

Główne efekty zalesień:

- poprawa warunków hydrologicznych gleb i przeciwdziałanie procesom degradacji powierzchni ziemi,
- redukcja prędkości wiatru co powoduje zwiększenie parowania i osłabienie erozji wietrznej gleb,
- poprawa stabilności ekosystemu.

Prywatni właściciele gruntów mogą uzyskać pomoc finansową w przypadku zalesiania gruntów rolnych przeznaczonych do zalesienia. Środki pochodzą z dwóch źródeł: z budżetu w ramach realizacji ustawy *o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancja Rolnej*, ze środków Lasów Państwowych (z Funduszu Leśnego) w ramach realizacji ustawy *o lasach*.

Do zalesienia powinny być przeznaczone przede wszystkim grunty orne a w mniejszym stopniu użytki zielone:

- klasy bonitacyjne VI_z do zalesienia w całości,

- klasy bonitacyjne VI do zalesienia w całości z wyjątkiem gruntów rokujących ich rolnicze wykorzystanie,
- klasy bonitacyjne V do zalesienia częściowo,
- inne grunty oraz nieużytki nadające się do zalesienia bądź mogące stanowić uzupełniający składnik ekosystemu a w szczególności: grunty skażone, zdegradowane i zagrożone silną erozją, grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych, strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska, tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.

10.1.6. Ochrona gleb

Główne zasady oraz cele ochrony gruntów, znajdujące wyraz w obowiązującym ustawodawstwie określają przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *prawo ochrony środowiska*. Istota działań ochronnych w stosunku do ziemi, polega na zapobieganiu i przeciwdziałaniu niekorzystnym zmianom powierzchni ziemi, a w razie jej uszkodzenia lub zniszczenia – na przywróceniu do stanu właściwego. Zasadniczą jednak i zarazem najbardziej szczegółową regulacją dotyczącą problematyki ochrony zasobów i jakości gruntów jest ustawa z 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Celem jej jest zachowanie jak największego obszaru gruntów, poprawa ich wartości oraz pełne wykorzystanie dla potrzeb produkcji rolnej i leśnej. Cel ten ma charakter wprowadzie gospodarczy, jednakże łączy się z nim także cele środowiskowe, bowiem grunty rolne i leśne należyce zagospodarowane są też pozytywnym elementem środowiska, podnoszącym jego wartość. Zadania z zakresu ochrony gruntów polegają na:

- ograniczaniu przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne, tzn. ograniczania innego niż rolniczy sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych, szkodom w produkcji rolnej i leśnej oraz w drzewostanach,
- poprawianiu wartości użytkowej gruntów oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności,
- przywracaniu gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym ich wartości użytkowych lub przyrodniczych (rekultywacja).

Zadania te prowadzą do wyróżnienia dwóch podstawowych kierunków ochrony gruntów: ochrony ilościowej i jakościowej.

Cel:

Racjonalne korzystanie z zasobów glebowych

Działania w tym zakresie mogą być realizowane poprzez:

- systematyczną kontrolę poziomu zanieczyszczeń w glebach,
- zmniejszenie zakwaszenia gleb,
- inwentaryzację terenów zdegradowanych, na których przekroczone zostały standardy jakości gleby lub ziemi,
- rekultywację i rewitalizację terenów zdegradowanych działalnością eksploatacyjną (kopalnie surowców pospolitych),
- organizację doradztwa dla rolników dotyczącego racjonalnego gospodarowania zasobami glebowymi i stosowaniem właściwych zabiegów agrotechnicznych.

11. ZADANIA DO REALIZACJI W LATACH 2005 DO 2016 WRAZ Z PODANIEM POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA I OKREŚLENIEM INSTYTUCJI WSPÓŁODPOWIEDZIALNYCH ZA WYKONANIE ZADANIA

11.1. Zadania w zakresie ochrony powietrza

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Wprowadzenie do regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie i egzekwowanie zakazu wypalania roślinności na łąkach i pastwiskach, nieużytkach, rowach i na pasach przydrożnych, ściernisk, słomy oraz łętów ziemniaczanych	Gmina	Praca ciągła od 2003 do 2012 r.	-
Ograniczenie zadymienia na terenach wiejskich (okolice zabudowań, drogi) poprzez wprowadzenie i egzekwowanie zakazów spalania (w tym na otwartej przestrzeni) wyrobów plastikowych, gumowych, opon oraz innych materiałów wydzielających gęsty, toksyczny dym	Powiat, Gmina	Praca ciągła od 2004 do 2012 r.	-

11.2. Zadania w zakresie gospodarki wodnej i gospodarki wodno-ściekowej

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Ujęcia wody i wodociągi			
Rozbudowa systemu wodociągów w gminie Milejów	Gmina	2003-2006 r.	8000 tys. zł środki własne i fundusze ochrony środowiska, fundusze UE
Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków			
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina	2004-2010 r.	3000 tys. zł środki własne i fundusze ochrony środowiska, fundusze UE
Budowa systemu kanalizacji w gminie Milejów	Gmina	2007-2010 r.	8000 tys. zł środki własne i fundusze ochrony środowiska, fundusze UE

11.3. Zadania w zakresie ochrony przed hałasem

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowe remonty i modernizacje dróg gminnych oraz nasadzenia roślinności wzdłuż dróg	Gmina	2006-2015 r.	Środki własne, fundusze ochrony środowiska
Zastosowanie środków i urządzeń chroniących przed nadmiernym hałasem	Zarząd Dróg	2008-2015 r.	W zależności od rodzajów środków i skali ich zastosowania; środki zarządcy dróg, fundusze ochrony środowiska

11.4. Zadania w zakresie ochrony przyrody

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Wspieranie działań na rzecz utworzenia następujących rezerwatów przyrody: 1. „Uroczysko Sosnowiec” 2. „Klarów” 3. „Uroczysko Jezioro”	Wojewoda Lubelski	2004-2012 r.	-
Promowanie rolnictwa ekologicznego (Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej) na gruntach znajdujących się w granicach obszarów chronionych	Gospodarstwa agroturystyczne, ekologiczne	2004-2012 r.	Środki promotorów

11.5. Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i wykorzystania zasobów naturalnych

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Dokonanie inwentaryzacji i oceny potrzeb w zakresie prac termoizolacyjnych budynków na terenie gminy (budynki użyteczności publicznej, prywatne)	Gmina, właściciele i zarządcy budynków	2005-2007 r.	-
Realizacja zadań wynikających z powiatowego i gminnego programu gospodarki odpadami w zakresie zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów oraz odzysku surowców z odpadów	Gmina, przedsiębiorcy, mieszkańcy	2004-2007 r.	Koszty i źródła finansowania określone w powiatowym i gminnym planie gospodarki odpadami
Wprowadzenie zapisów do miejscowego planu	Gmina	Sukcesywnie	-

zagospodarowania przestrzennego o nierozpraszaniu zabudowy			
Opracowanie programu usuwania oraz unieszkodliwiania azbestu	Gmina	2006-2016 r.	Fundusz Ochrony Środowiska, inwestor

11.6. Zadania w zakresie turystyki, agroturystyki oraz rekreacji

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Wykonanie mapy tras rowerowych oraz miejsc atrakcyjnych turystycznie i rekreacyjnie w gminie	Gmina	2006-2010 r.	-
Tworzenie gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych	Właściciele	Sukcesywnie	-

11.7. Zalecenia odnoszące się do ochrony środowiska w gminnych dokumentach planistycznych

Nazwa zadania	Realizacja (odpowiedzialni za wykonanie zadania)	Termin realizacji	Szacunkowe koszty; źródła finansowania
Zweryfikowanie istniejącego lub opracowanie nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu uwzględnienia w tych planach wymagań wynikających ze znowelizowanych przepisów, a także z treści polityki ekologicznej państwa oraz programów ochrony środowiska	Gmina	Od 2004 r. sukcesywnie	Środki własne gminy
Uwzględnianie w studium gminnym i miejscowym planie			

zagospodarowania przestrzennego obszarów i obiektów objętych i przewidywanych do objęcia ochroną przyrody (w tym obszary spełniające wymagania sieci Natura 2000), a także innych obszarów o szczególnych walorach i znaczeniu przyrodniczym (obszary podmokłe, obszary zalesień i zadrzewień, ostoje zwierzyny, korytarze ekologiczne)	Gmina	Od 2004 r. sukcesywnie	Środki własne gminy
Uwzględnienie w studium gminnym i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	Gmina	Od 2004 r. sukcesywnie	Środki własne gminy
Uwzględnienie w studium gminnym i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego potrzeb w zakresie rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności infrastruktury do zagospodarowania ścieków i odpadów)	Gmina	Od 2004 r. sukcesywnie	Środki własne gminy
Uwzględnienie w studium gminnym i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej (pozyskiwanie lub wytwarzanie, magazynowanie oraz dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych)	Gmina	Od 2004 r. sukcesywnie	Środki własne gminy

potrzeby gospodarcze powinna wynosić-licząc od osi studni-co najmniej: -do granicy działki i osi rowu przydroznego-7,5 m, -do budynków inwentarskich, zbiorników do gromadzenia nieczystości, silosów-15 m, -przepływ wód podziemnych musi być w kierunku od studni do miejsc będących potencjalnym źródłem zanieczyszczeń			
---	--	--	--

12. STRUKTURY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

12.1. Organizacja zarządzania środowiskiem

Zarządzanie środowiskiem odbywa się na poziomach wojewódzkim, powiatowym, gminnym i obejmuje działania podejmowane w skali województwa, powiatu i gminy. Działania na rzecz środowiska podejmowane są także przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Kierują się one głównie efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej, a także z głosami opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się poprzez:

- dotrzymanie wymagań zawartych w pozwoleniach emisyjnych,
- porządkowanie i modernizację technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.

Zarządzanie środowiskiem na terenie gminy Milejów powinno odbywać się przez wyznaczony przez Wójta referat w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy. Kompetencje powinny być tak określone, aby umożliwiały wykonywanie czynności monitoringowo-kontrolnych w zakresie ochrony środowiska oraz inwestycji z nim związanych. Do kompetencji referatu powinno należeć wykonywanie i egzekwowanie przepisów prawa, które ma na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska.

12.2. Organizacja zarządzania programem

Dobra organizacja zarządzania Programem daje szansę na skuteczne jego wdrożenie. Rolę koordynatora pełnił będzie Wójt. Proponuje się, aby w imieniu Wójta rolę tę pełnił wyznaczony pracownik.

Program będzie wdrażany przez wielu partnerów wśród których są jednostki organizacyjne biorące bezpośredni udział we wdrażaniu programu takie jak:

- jednostki powiatowe,
- pracownicy grup zadaniowych,
- organizacje pozarządowe,
- przedstawiciele gmin (Związek Gmin Powiatu).

Wszystkie te jednostki będą ze sobą współpracowały, będzie miała miejsce stała wymiana informacji. Każdy z partnerów będzie informowany o postępach we wdrażaniu programu.

Instytucje kontrolujące:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Inspekcja Sanitarna,
- organizacje pozarządowe,
- społeczeństwo,
- media.

Instytucje finansujące:

- Narodowy, Wojewódzki, Powiatowy i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Fundusze Strukturalne.

21.3. Mierniki stopnia realizacji Programu

W II polityce Ekologicznej Państwa do szczególnie ważnych mierników realizacji polityki ekologicznej zaliczono:

- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska a naukowo uzasadnionym dopuszczalnym (ładunkiem krytycznym),
- ilość zużywanej energii, materiałów, wody oraz ilość wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji (wyrażoną w wielkościach fizycznych lub wartością sprzedaną),
- stosunek kosztów do uzyskiwanych efektów ekologicznych (dla oceny Programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska),
- techniczno-technologiczne charakterystyki materiałów, urządzeń produktów (np. zawartość ołowiu w benzynie, zawartość rtęci w bateriach, jednostkowa emisja węglowodorów przy eksploatacji samochodu, poziom hałasu w czasie pracy samochodu itd.), zgodnie z zasadą dostępu do informacji dane te powinny być ujawniane na metkach lub dokumentach technicznych produktu.

Dla pomiaru stopnia realizacji celów Programu ochrony środowiska dla gminy Milejów najbardziej miarodajnym będą wskaźniki stanu środowiska i presji na środowisko, takie jak:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych,
- poprawa jakości wód powierzchniowych (płynących, stojących) i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych,
- poprawa jakości wody do picia,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- poprawa jakości powietrza,
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim poziomu hałasu na granicy własności wokół obiektów przemysłowych, hałasu ulicznego w miejscowościach powiatu oraz hałasu wzdłuż tras komunikacyjnych,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów oraz rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania,
- ograniczenie degradacji gleb, zmniejszenie powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach po przemysłowych, w tym likwidacja starych składowisk odpadów,
- zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej,
- ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków,
- wzrost lesistości powiatu i gminy, a także wzrost poziomu kultury; różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów będących pod wpływem zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby,
- zahamowanie zaniku gatunków roślin i zwierząt oraz zaniku ich naturalnych siedlisk, a także pomyślne reintrodukcje gatunków,

- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

13. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE I LITERATURA

1. Geografia fizyczna Polski Jerzy Kondracki, wydanie III zmienione, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1978 r.;
2. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Uchwała Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 r., Monitor Polski Nr 11, poz. 159;
3. Plan Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego, Zarząd Województwa Lubelskiego, Lublin 2003 r.;
4. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa, 2002 r.;
5. Program Ochrony Środowiska dla powiatu łęczyńskiego 2004;
6. Program Ochrony Środowiska dla województwa lubelskiego 1997 - 2010, Zarząd Województwa Lubelskiego, Lublin 1997 r.;
7. Program rozwoju gminy Milejów, 2004;
8. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, Rada Ministrów, Warszawa 2002 r.;
9. Program wykonawczy do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa 2002 r.;
10. Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin 2000 – 2003;
11. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2000 r.;
12. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Łęczyńskiego 2004-2013;
13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Milejów, 2005;
14. Wilgat T. Wody lubelszczyzny, Wyd. Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin 1998 r.

14. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Ustawy:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.),
- 2) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.),
- 3) Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.),
- 4) Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.),
- 5) Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747 z późn. zm.),
- 6) Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 99, poz. 1079 z późn. zm.),
- 7) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.),
- 8) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273 z późn. zm.),
- 9) Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679),
- 10) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266).

Rozporządzenia:

- 1) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 87, poz. 798),
- 2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. Nr 87, poz. 796),
- 3) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 1, poz. 12),
- 4) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 listopada 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. Nr 204, poz. 1727),
- 5) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. Nr 179, poz. 1498),
- 6) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 r. w sprawie wartości progowych poziomów hałasu (Dz. U. Nr 8, poz. 810),
- 7) Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1998 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 66, poz. 436),
- 8) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359),

- 9) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (Dz. U. Nr 110, poz. 1057),
- 10) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 listopada 2001r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. Nr 140, 1585),
- 11) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz.1055),
- 12) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620),
- 13) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
- 14) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134, poz. 1140),
- 15) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),
- 16) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2001r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858),
- 17) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 212, poz.1799),
- 18) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz.1728),
- 19) Rozporządzenie Ministra Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich.

15. WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW

- Tabela 1. Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców,
- Tabela 2. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy,
- Tabela 3. Wykaz dróg gminnych,
- Tabela 4. Rozwój infrastruktury na terenie gminy Milejów,
- Tabela 5. Użytkowanie terenu w gminie Milejów,
- Tabela 6. Wykaz dróg o średnim natężeniu ruchu,
- Tabela 7. Gospodarka wodna w gminie Milejów,
- Tabela 8. Gospodarka ściekowa w gminie Milejów,
- Tabela 9. Stan zakwaszenia gleb,
- Tabela 10. Ilość zebranych i odzyskanych odpadów komunalnych w 2004 r.,
- Tabela 11. Pojemniki do gromadzenia odpadów,
- Tabela 12. Ilość i źródła powstawania odpadów w sektorze gospodarczym,
- Tabela 13. Bilans odpadów niebezpiecznych dla gminy Milejów,
- Tabela 14. Powierzchnia i użytkowanie gruntów w gminie Milejów,
- Tabela 15. Pomniki przyrody występujące na terenie gminy Milejów,
- Tabela 16. Preferencje zalesień gminy Milejów.

- Rysunek 1. Procentowy rozkład form użytkowania terenu na obszarze gminy Milejów,
- Rysunek 2. Procentowy udział upraw w gminie Milejów.

16. SKRÓTY:

BAT – najlepsze dostępne techniki,
dB – decybele,
GLP – dobra praktyka laboratoryjna,
KPZL – Krajowy Program Zwiększenia Lesistości,
m.n.p.m. – metry nad poziomem morza.
PKB – produkt krajowy brutto,
POŚ – Program Ochrony Środowiska,
PPGO – Powiatowy Program Gospodarki Odpadami,
RLM – równoważna liczba mieszkańców,
SP – Starostwo Powiatowe,
ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych,